

Taxa postală
plătite în num.
No. 224.716 929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Strada
Baron L. Pop (v. Brassai-n.) 18.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Föld-
földre: Havonta 1, negyedévre
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hi-
detések díjszabás szerint. Az „**KELET**”
az erdélyi és bánsági zsidóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését nem vállaljuk. Fő-
szerkesztő dr. Marton Ernő, Fele-
lős szerkesztő Jámor Ferenc,
Bukaresti szerkesztő: Hátszegi
Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31.

Vasárnap, 1932 szept. 4.

5692. ÉV
ELUL 4.

XV. ÉVF.
202. SZÁM

Ha Argetolanu megszólal...

A szakértő-kormány főszakértője nyilatkozott.
A nyilatkozat olyan, mint az ember. Cinikus, nyers, minden teketória és köntörfalazás nélküli.
Mindenesetre megvan az az érdeme is, hogy őszinte. Argetolanunak nincs külön véleménye a maga és külön a nyilvánosság számára.
Most például azt hiszi, hogy a gazdasági válságot a kapitalista rend eszközeivel nem lehet többé megoldani. Ez a rend elkerülhetetlenül megy a csőd felé.
Azt is mondja, hogy azért nem fizette a tisztviselőket, mert nem volt miből.
Amit a válság megoldásáról mond, nem új és nem eredeti. Megmondották ezt már jóval előtte is, sokan. Legfeljebb az volna érdekes benne, hogy egy bojár mondja, aki még néhány hónappal ezelőtt „hitt a polgári rendben”.
Az viszont, amit a tisztviselői fizetésekről mond, egyenesen hajmeresztő.
Ha nem volt miből fizetni a tisztviselőket, miért vállalta mégis a pénzügyminisztérium vezetését? Miért nem vont a le az első pillanatban már a helyzet konzekvenciáit? Miért állította mégis a király előtt, hogy a katonatisztek pontosan megkapták járandóságukat?
Egyszerű a válasz.
Azért nem tette mindezt, mert a román politikusok csak akkor látják az ország helyzetét. Most jön rá például arra, hogy ha ellenzéken vannak.
Argetolanu is csak most kezdi látni a helyzetet. Most jön rá például arra, hogy „az adóbevétel források kiapadásával fenyegetnek...”
Nem gondolja, hogy kissé későn van, Argetolanu ur?

Rekordláz

Az angol vasúti társaságok szeptember 12-től kezdve már a téli menetrendet vezetik be és ennek során egy újítást is, a vasutak menetgyorsaságát tekintetében. Van egy vonata az angol vasutaknak, a Great Western Flyer, amely eddig is gyorsaságerekordot mutatott fel minden más vonattal szemben. Előtte a Brüsszel-Osztende gyorsvonatot tisztelték a legsebesebbnek. Százötven kilométert tett meg egy óra alatt. Az angol száztizenkettőt futott be és most felfokozta ezt a rekordot száztizenöt kilométerre.
Anglia azonban a szabadverseny klaszszikus országa és másik két vasúttársaság, a London Midland és a Scottis Railway máris bejelentede, hogy megtoldja a száztizenöt kilométert három, illetve öt kilométerrel. A közönséget pedig eleve is megnyugtatta a két vasúttársaság: felni nem kell! A vonal egyenes irányú részein nyílesekben fognak menni, a kanyarodók-nál lassítanak. Megerősítik a vasúti töltéseket, a sineket még szivósabb acélból fogják gyártani, a lokomotivokat pedig a biztonsági készülékek egész légiójával fogják felszerelni. Még nem tudjuk, mit fog erre válaszolni, hány kilométert a Great Western Flyer társulat igazgató-sága, de a kérdés önkénytelenül felmerül: hová sietünk?
Indokolt volt ez a sietség valamikor a háború előtt, amikor az ipari és üzleti életnek nagy lendülete volt, amikor a lehetőségek és kilátások világában élt Európa. De most? Amikor minden vonalon leépítést, minden termelésben lassúságot, minden üzletben, ha egyáltalában van üzlet, tepesedést tapasztalunk, mit jelent akkor ez a nagy sietség?
Ugylátszik azonban, hogy a vasutat már nem is tekintik közlekedési eszköznek, hanem sportnak veszik. A személyforgalmat a külföldön még fokozottabban, mint nálunk, autobuszjáratok bonyolítják le, kintűnő, olajozott betonos utakon, kényelmes és a vasutnál mindenképpen veszélyte-le-nebb módon lehet utazni. Olcsóbban is. Ha tehát konkurrálni muszáj, akkor a vasutak sebességi versenyben konkurrálnak. Érdekes és tanulságos dolog ez. Rekordláz, Tünet, amely a háború után bu-

A konverziós törvényjavaslat még mindig nem került parlament elé

A folytonos huza-vona rossz benyomást kelt Bukarestben. Folyik a kényszeregyezségi törvényjavaslat vitája

Bucuresti-Bukarest, szept. 3. A kormány tegnap este a parlament ülése után minisztertanácsot tartott a kamarában. A minisztertanács a kiadott kom-müniké szerint folyó ügyekkel foglalkozott. A konverziós törvény módosítására vonatkozólag elhatározta a minisztertanács, hogy:
1. A 10 hektáron aluli földtulajdonosok konverzióját teljes mértékben fenntartja.
2. A 10 hektáron felüliek konverzióját, amelyekre vonatkozólag 16.000 konverziós kérés érkezett az illetékes hatóságokhoz, a legközelebbi minisztertanácson fogja megvizsgálni.
Mihalache belügyminiszter törvényjavaslatát, a volt kormány által törvény telenül felosztatott községi választott tanácsok reintegrálására vonatkozólag, a minisztertanács elfogadta.
A lapok élénken kommentálják a tegnapi minisztertanács határozatát. A Dimineata szerint az újabb huza-vona nem kelti a legkellemebb benyomást politikai körökben. Az elhalasztásra valószínűleg az adott okot, hogy a kormány mégis meg akarja kérdezni és vární a szakértők véleményét. Miután a szakértők egy része csak holnap, vagy kedden érkezik, szerda előtt aligha adhatnak véleményt és így a legközelebbi minisztertanács valószínűleg csak szer-

dán lesz.
A „Curentul” ama hírét, hogy a minisztertanácsban komoly ellentétek lettek volna és hogy Mironescu el van kóvdvetlenedve, teljesen alaptalannak mondják, amely cáfolatot sem érdemel.
A szenátus és a kamara egyesült bizottságai tegnap folytatták a kényszeregyezségi törvényjavaslat megvitatását. A 7-ik szakaszról elfogadták azt az indítványt, hogy amennyiben a hitelezők között külföldiek is vannak, a bejelentési határidő maximálisan hatvan nap legyen. A 8-ik szakaszról javaslatot terjesztettek be, hogy a kényszeregyezségi illetéket 1 százalékról egy negyed százalékra szállítsák le. a maximális illetéket pedig 20.000 lejben állapítják meg. Popovici igazságügyminiszter kijelentette, hogy ezt a javaslatot nem teheti addig magáévá, amíg Mironescu pénzügyminiszterrel nem tárgyal, mert a kényszeregyezségek illetékeinek bevételei a költségvetésben vannak előírva.
A 14-ik szakaszt úgy szövegezték meg, hogy a kényszeregyezségi kérés benyújtása után egyetlen hitelező sem nyerhet kielégítést, foglalás, végrehajtás, vagy más biztosíték útján, kivéve a kényszeregyezségi kérésben már felsorolt és folyamatban levő kielégítési eljárásokat.

kant fel, a társadalmak lázában és most már ácsapott egész képtelen területre. Mi jöhet ezután? A dolgok dialektikája szerint a kijózanodás. De erre aztán valami tünetet nem látunk.

A berlini cikrusz

Állatkertnek nevezték a nációk finoman a német birodalmi gyűlést annak idején, mikor még nem egy náció volt a birodalmi gyűlés elnöke. Nevezték cikrusz nak is, disznóknak is, szemétdombnak is, mikor beigérték, hogy véget fognak vetni a parlamenti nyilvánosbódé működésének, felrugják a weimari alkotmányt és megteremtik a fajnémetység diadalmas Harmadik Birodalmát.
Azoknak, akik Hitler mozgalmát pénzelték, tökéletesen mindegy volt, hogy mit hirdettek a nációk. Az volt a lényeg, hogy a nációk aknázzák alá a német demokráciát, üzzék el a kormány mellől a béke és konszolidáció embeireit és azután szerény végkielégítés ellenében vonuljanak vissza. Lehet, hogy nem kötöttek ilyen értelmű írásos paktumot Hitlerék a nehéz iparral, a keletelbai urakkal és a nagybankokkal, de finanszírozók ezt a régi mintájú szövetséget minden kétséget kizárólag a kormányhatalom megszerzése érdekében alkották.
Nem a megfizetett, pretoriánus csöcselék számára, hanem sajátmaguk részére akarták biztosítani az államhatalom fölélt való rendelkezést. Azt sem lehet azonban csodálni, hogy a nációknak megjött az étvágyuk és maguk számára követelik a hatalmat, nem akarnak osztozni senkivel. Nem akarnak alamizsnát, hanem ők maguk közvetlenül akarnak belenyulni az állam zsebébe, mielőtt az iparbárok és a keletelbai nagybirtokosok bizonyos legális formák között kifosztják az állam-pénztárt, megtörik feneketlen zszakjukat. Miért elégedjenek meg száradt morzsák kal, mikor őket illeti meg az egész ka-

lás! Viszont Hindenburg megtagadhatta a császárt, monarchikus érzetét, katonai szellemét, de junker vérét és osztálytuda-tát nem tudja megtagadni. A junker felhasználja, megfizeti a csöcselékét, de nem ül le vele egy asztalhoz. Hindenburg a keletelbaiak mellé állott és csak mint néma, súlytalan figurákat lett volna hajlandó pár nációt befogadni a kormányba. Hindenburg boldogan azonosította magát a német feudális reakcióval, ennek érdekében Hitler leköttötte az alkotmányosság mellé, maga pedig felrugta az alkotmányt. Így következett be az a kutyakomédia, hogy a nációk lettek az általuk szemétdombba való papírnak deklarált alkotmány védői! Hitler egy fronton Zetkin Klárával, a forradalom nagyanyjával! Arisztófánész, a legnagyobb komédia-csináló, irigyen tekint le az Olimposzról a berlini előadásra, mert ilyesmit még ő sem tudott elképzelni. A legmulatságosabb, hogy minden egyes szereplő főhősnek képzelte magát, azt hiszi, hogy ő a sztár, nélküle megbukik a darab.
A legmulatságosabb Hitler, az ártatlan-ságától megfosztott naiva szerepében, aki a következmények miatt kénytelen szana-tóriumba vonulni és Papan, a szikár intrikus, aki Conrad Veid-től tanult meg fölényesen mosolyogni. Pedig csak egy hős van, aki a naivát is, a hősszerelme-st is, az intrikust is adja, sőt ha kell: a kul-lisszák mögül akár mint Hamlet apjának szelleme is előlép, sőt Isten hangját is hallatja. Hindenburg ez. Megválasztatta magát a jobboldallal, cserbenhagyta őket és kormányzott a baloldallal. Megválasztatta magát a baloldallal, cserbenhagyta őket és a jobboldallal, cserbenhagyta a demokráciát a fasizmussal, cserbenhagyta a náciakat és odaállott a kelet-elbai junkerek mellé. Nyolcvanasztendő-s korában kivívta az artístavilág csodálatát: ő a német trapéz legnagyobb átvál-tozó művésze, ő a legnagyobb szemfény-vesztő.

VILAG TÖKRÉ

Tartós lesz-e az árak emelkedése?

Augusztus eleje óta a világpiacokon az árak fokozatos emelkedése érezhető. Főképpen nyersterményekben, gyapotban és fémekben. Vajjon ez a világpiacokon erősen érezhető hossz-tendencia állandósulni fog-e vagy sem, erre vonatkozólag senki sem merészel jóslásokba bocsátkozni. Az utóbbi években, minden ilyen emelkedő tendenciát jelentő megnyilvánulást, egy borzalmasan kiábrándító reakció követett. Az bizonyos, hogy az árak felfelé menő tendenciájának konjunkturális előfeltételei nagyon gyengék. Kétségtelen az is, hogy vannak már piacok, ahol érdeklődés van árak iránt, illetőleg csak annyi, hogy a fogyasztás lefelé menő ivelésében, stagnáció állott be. Általánosságban és főképpen itt Romániában nem észlelhető a kereslet erősödése. Bár, — amint a bukaresti hírek hozzák, — az ottani piacon, nagykereskedelmi forgalomban elég élénk kereslet nyilvánul meg a legtöbb cikkben. Az árak is igen szilárdak, de mert különben is most kezdődik a főszезон, nem tudni hogy az élénk kereslet nem-e ennek a minden évben fellépő élénkségek tudható-e be?
A világpiacon, a spekulatív tevékenység kiindulópontja Amerika. Az nem megy újdonságszámba, ha azt mondjuk, hogyha fel is tételezzük azt, hogy a mostani áremelkedést a spekuláció okozza, ezért az egészségtelen is volna? Azt minden közgazdasági orgánus — kezdve a londoni Economist-tól, — elismeri, hogy a világpiac élénkülésének első feltétele, az árak szilárdulása. Amint hogy a mostanig tartó depresszióknak legfőbb oka, a nyerstermények árának folytonos lefelé menő tendenciája volt. Amikor már a primér szükségletek termelőinél, tehát az őstermelőknél is emelkednek az árak, — mégha spekulatív céllal is — akkor meg van a lehetősége annak, hogy ez a hatalmas termelő réteg, vásárlóképesse is váljék ipari cikkekben. Már pedig, ha a fogyasztórétegek egymásra való hatását, a fogyasztásnak minden vonalon való fellendülése követi, akkor valóban remény van arra, hogy az árak szilárdulása nem pillanatnyi hangulatváltozást jelent, néhány tröszt-mágnás világraszóló spekulációjának. Felmerül ennél a pontnál az a rendkívül súlyos kérdés és talán ezt jelölhetjük meg, mint a hossz és bszz-tendenciák fundamentumát, vajjon a most bekövetkezett árszilárdulás előtti árak, a legmélyebb pontot jelezték-e vagy sem? Sokan azt merik erre könnyelműen válaszolni, hogy: kétség-telenül. Már pedig ezeknek az optimistáknak csak arra a tényre kell rámutas-sunk, hogy sok-sok cikkre, a bszz-évek alatt hetenkint mondták rá szakemberek és laikusok egyaránt; hogy ennél tovább nem sülyedhet az illető cikk ára. És alighogy kimondták, már bámulattal tapasztalhatták is, hogy az ár még jóval az „önköltsegi ár”-nak ismert pont alá sülyedt.
A világ közgazdasági életének figyelői nagyon gyanúsak látják azt a körülményt, hogy a Wallstreet, egyidőben kezdette el az árakat szilárdabban jegyezni, a többi nagy vilápiaci központokkal. Ez mindenesetre bizonyos „mesterséges” szinezetet ad az egész hossz-nak. De lehet arra is magyarázni, hogy az ipar és kereskedelem annyira alélt volt már a folytonos depressziótól, hogy az egész világon egyidőben próbálja meg az eddig lehetetlennek képzelt valamit; az árak erős emelkedését. Bizonyos az is és ez kissé megnyugtató a jövőre nézve, hogy az értéktözsde teljes benuvása még mindég tart és nem is igen mutatkozik jobbra kilátás. Ugylátszik az árutözsdek e tekintetben teljesen függetlenítették magukat a kupon-kapitalizmus védbástyáitól. És így is volt ez rendjén. Mert az ipari tőke mindenkor produktívabb volt és általános emberi szempontból is hasznosabb, mint a pénz-kapitalizmus. Mert rizikóval termelt és ember-

milliókat foglalkoztatott. Sajnos, a kettő nagyon össze volt növe és talán erre is jó jel, hogy a pénzgarmadákon ülők, most az egyszer nem diktálják a tempót, a gyapjuzsákokon uralkodó ipari kapitányoknak.

Amint a cikk elején említettem, a hossz Amerikából indult ki. Már pedig ott a termelés értékesítésének szolgálatában igen nagy erőket állítottak be, talán mert tudják, hogy különben a sokmillió munkanélküli alapjaiban rendítheti meg az USA-t, a világgazdaság uralkodóját. A vezető magánbankok a napokban alapítottak egy 50 millió dolláros korporációt, amelynek célja áruvásárlások finanszírozása. A főcél a nyersanyagot megvenni a termelőtől és ezzel az ipart ellátni, illetőleg a megvett nyersanyagot feldolgozás végett a gyáraknak átadni. Például a mezőgazdaság részére hitelnyújtó korporáció 3 millió dollárral alakul meg és mögötte áll a Reconstruction Finance Corporation, a maga teljes anyagi erejével. A gyapot átvételére is alakulban van egy szindikátus, amely 3-4 millió bálna gyapotot akar felvásárolni a Federal Reserve Bank támogatásával. Ennek az egy szervezetnek alapítója is kb. 100 millió dollár. Hogy ez a „támogatás” nem lesz egészen „önzetlen”, azt mindenki tudhatja, aki ismeri a pénz „önzetlenségét.” De ha önzésből is cselekszi, ha emellett nagyot is lendít a világ gazdasági helyzetén, akkor vegyük tudomásul úgy a dolgokat, ahogy vannak és ahogy jelen pillanatban jobb nem lehet.

Innen, nagyon messziről nem tudható e percben, hogy a hossz milyen irányt vesz és meddig fog tartani? Ennek titka olyan kezében van, amelyek nem igen engednek kártyáikba bepillantani. Az bizonyos, hogy például az amerikai tőzsdék által kiadott természetjelentésekre is rábizonyították nemrég, hogy azokat tendenciózusan állítják össze. Főképpen a gyapot-termelők és az azt feldolgozó ipar fogadja kétkedve az eddig kiadott természetjelentéseket. Az bizonyos, hogy néhány hét alatt 5/2-ről 9/2-re emelkedett a nyersgyapot ára. Ezért a világgazdaság egyik legnagyobb ipara, a textilipar áll e percben a legnagyobb dilemma előtt. Mert, hogy mennyire összefüggnek a piacok egymással, arra csak egy példát kell említsünk. Nem tudni, hogy a Lancashire-ben sztrájkoló 200.000 angol munkás milyen befolyást gyakorol majd az árak alakulására, mert tudvalevő, hogy Anglia szava súlyosan döntő ebben az iparágban, viszont a munkásság szervezeteinek is nagy befolyása van az angol királyságban.

Tartós lesz-e a konjunktúra? Aki erre választ tud adni, az vagy kőkerkei, vagy bizonyos tendencia irányítja szavait. Az bizonyos, hogy Romániában súlyos nehézségei vannak egy erősebb áremelkedésnek. Legfőbb és elsősorban említendő akadálya a fogyasztó réteg felvívó képességének hiánya. Ez nem javul meg akkor sem, ha bizonyos cikkekben 20-30 százalékos áremelkedést is diktálna a chicágói tőzsde. Mindenki által tudott tény, hogy országunk lakosságának zöme nem felvívóképes. A kereskedelem lehet ugyan előrelátó és fedezheti lázasan szükségletét, de hogy a közvetlen fogyasztó megtudja-e majd venni, erre a kérdésre nem egykönnyű válaszolni?

Kell az áremelkedés világgazdasági szempontból. És ha a termés olyan jó lett volna nálunk, amilyen például tavaly volt, akkor már lehetne szabatosabb prognózist felállítani a közeljövőre. Pláne, ha a külföldi szakértők a román kormányval együtt elhatározzák, hogy legalább a békebeli Románia 6 millió lakosságának rendelkezésére álló 800 millió arany lejnek megfelelő pénzforgalomról gondoskodik. Ez megfelelne a mai 18 milliós lakosság számára tekintettel véve 2400 arany millió lej pénzforgalomnak, mely papírlejtben kb. 80 milliárd lej lenne; a mai de-facto cirkuláló 25 milliárd helyett.

Vajon számíthatunk-e erre? Vajon lesz-e kormány, amely hozzá mer nyulni a stabilizációhoz? Mert nekünk nem elég, ha külföldön emelkednek az árak. Nekünk pénz is kellene ahhoz, hogy a népmilliók vásárolni is tudjanak. Legalább annyit, amennyit lerongyoltasunk okvetlenül igényelne. Mert hogy nagyon le van rongyolódva, abban — azt hiszem — senkinek kétségei nincsenek.

Leitner Zoltán.

3 uccai

emeleti, modern parkettes szobák, fűrdő, előszoba, konyha azonnalra

kladó

Széchenyi tér 37. sz. alatt.
(Rosenzweig-ház).

Egyre veszedelmesebb méreteket ölt az angliai textilsztrájk

A sztrájk első hetének veszteségeit hárommillió fontra becsülik

London, szeptember 3. Manchesteri jelentés szerint a textilsztrájk egyre veszedelmesebb méreteket ölt. Lancashire már csaknem valamennyi üzeme beszüntette a munkát. Dawben és Leighban sikerült a sztrájkolóknak a többi munkásokat is rávenniük a csatlakozásra. Egyelőre alig van kilátás arra, hogy a munka adók és munkások között kitört konfliktust el lehessen intézni.

A Daily Mail számításai alapján az első hét veszteségeit munkabérekben, ren delésekben és a közvetve érintett iparágak károsodásában mintegy hárommillió fontra becsülik.

Valószínűnek tartják, hogy a szakszervezetek kongresszusával kapcsolatban új békítő tárgyalások fognak megindulni.

Meggyilkoltak a vonaton egy szovjetfutárt

Nagyfontosságú titkos okmányokat loptak el a Cseka meggyilkolt ügynökétől

Varsó, szept. 3. A moszkva—berlini B-vonaton egyik fülkájában még orosz területen meggyilkolva találták meg Szubliniczky orosz hivatalnokot. Szubliniczky szívében egy tört találtak, ami természetesen megerősítette azt a kezdetleges feltevést, hogy nem öngyilkosság, hanem gyilkosság történt. A nyomozás az utóbbi feltevésnek adott igazságot.

Szubliniczky a G. P. U. megbízásából tartózkodott Berlinben, honnan

fontos politikai okmányokkal és nagyobb pénzüsszeggel tért vissza. Az okmányok eltűntek, de épen úgy elvitték az ismeretlen gyilkosok az orosz tisztviselő pénzét is. Kétségtelen, hogy politikai gyilkosságról van szó, melyet azért követtek el, hogy a Szubliniczky birtokában levő fontos politikai okmányokat megszerezzék. A cseka most lázasan kutat a gyilkosok után, amelyekről azonban eddig semmi nyom nincs.

Egy piromániás kisfiu rémtette

Felgyújtotta szülei házát, amelyben másfél éves testvére bennégett

Bécs, szept. 3. A felsőausztriai Klam községben szerdára virradó éjszaka borzalmas kimeneteli tűz pusztított. Reingrubert jómódu földműves tizenéves kisfia felgyújtotta szüleinek lakóházát és tanyáját és a lakóházban bennégett a gyújtogató gyermek másfél éves huga is.

A fiu piromániás és beteges hajlama következtében a közelmúltban négy lakóházat felgyújtott. Az apja emiatt véresre verte, mire a fiu meg fenye-

gette szüleit, hogy bosszut áll rajtuk s az ő házukat is felgyújtja. Kedden este be is váltotta fenyegetését. Felhasználta azt az időt, amikor a szülei eltávoztak hazuról és a ház szalmatejét felgyújtotta. Mire a szomszédok a tüzet észrevették és az oltáshoz fogtak. Reingrubert másfél éves kislányát már csak összegegett testtel, holtan tudták kihozni az égő épületből. A gyújtogató fiu elbujdosott és eddig nem sikerült a csendőrségnek felkutatni.

A „harmadik birodalom” a brünni bíróság előtt

Hitler tanuként való kihallgatását kérik a védők a brünni Volkssport-ügyben. Malypetr, Stanek, Stivin, Brüning, Hugenberg és számos tudós és politikus szakvéleményét akarják hallani a védők a Volkssport-ügyben

Brünn, szeptember 3. A Volkssport-ügy mai tárgyalásának elején a védők azonnal szót kértek és sorozatos indítványokat tettek. Indítványozták, hogy a bíróság szerezzék be kiváló politikusok és professzorok véleményeit, hallgasson ki egy sereg tanút, kb. 100-on felül és tanulmányozzon át egy sereg iratot, brosurát és könyvet. Többek között kérik a védők, dr. Sander, prágai német egyetem professzornak és dr. Weyr brünni cseh egyetemi tanár véleményét arra vonatkozólag, hogy minden politikai párt programjának egyrészt ideológiai, másrészt aktuális-politikai oldala van. A cseh ország német nemzeti szocialista párt aktuális programjáról dr. Lodgman véleményét kérik, továbbá Taubét, a képviselőház helyettes elnökét és Malypetrét, a képviselőház elnökét. A németországi német nemzeti szocialista párt programjának praktikus oldaláról dr. Brüning volt kancellár véleményeztetését indítványozták, azonkívül Hugenberg titkos tanácsosát és a berlini csehszlovák követséget. A Volkssportról, Studentenbundról és a Jugendverbandról magáról és arról, hogy ezek az organizációk nem olyan célok elérésére alakult titkos szervezetek, amelyenkről vádirat tesz említést, továbbá a politikai pártok organizációjáról egyáltalán, a teoretikus részt illetőleg dr. Adler prágai docens és dr. Baxa brünni cseh egyetemi tanár véleményeztetését indítványozták. A praktikus részt illetőleg pedig prof. Hilgenreiner szenátor és Taub képviselőházi helyettes elnök, Stanek képviselő és Stivin képviselő (képviselőházi helyettes elnök) kihallgatását. Az utóbbiakat különösen azt illetőleg kell kihallgatni, hogy hogyan

vannak az ő pártjaik organizálva, milyen módszerrel szereznek tagokat, hogyan terjesztik a pártok politikai eszméiket és arról, hogy a „harmadik birodalom” nem geográfiai fogalom, hanem ideológiai meghatározás. Továbbá Hitler Adolf és Strasser tanuként kihallgatását indítványozták. Ezenkívül a védők még a szakértők és tanuk egész tömegét javasolják, ugymint a cserkészek, szokolok képviselőit, különböző politikusokat (dr. Meissner igazságügyi minisztert, dr. Spina minisztert, Jung, Schubert és Knirsch képviselőket). Végül Benes külügyminiszternek „Az Ujság”-ban megjelent interjújának felolvasását indítványozták, amelyben dr. Benes állítólag kijelentette, hogy jó viszonyban akar élni Hitlerrel, abban az esetben, ha hatalomra jutna és hogy Csehszlovákia sohasem avatkozik bele más állam belügyeibe.

Az államügyész kijelenti, hogy nem tud nyilatkozni azonnal ezen indítványokról és délutánig haladékot kér azok áttanulmányozására. Azután indítványai- val igyekszik bebizonyítani, hogy a Volkssport és a Jugendverband tagjai gránát- és lövőgyakorlatokat tartottak és hogy az egyes tagoktól a csendőrség lövőgyereket koboztak el stb., azonkívül bizonyítását indítványozza annak, hogy a Volkssport és a Jugendverband a nemzeti szocialista rohamosztagok németországi organizációival érintkezésben állottak. Végül Priesky teplic-sanovi bírósági alkalmazott kihallgatását kéri arra vonatkozólag, hogy a Volkssport ottani tagjai lövőgyakorlatokat végeztek. Közben heves összetűzésekre került a sor a védők és az államügyész között. Az elnök többször nyugalomra intette a védő-

Nem mindegy,

hogy mivel kezelik a hajhullást! A hajkorpázás kezdeti stádiumában végezzen rendszeres hajmosást

Egger Petrolhajszeszszel és Petrolszappannal

miáltal megelőzi a haj kihullását.

Ne hanyagolja el a hajkorpázás kezelését! Az Egger Petrol és Petrolszappan gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban kapható.

ket és dr. Dombitzkyt rendre is utasította.

A délutáni tárgyalás elején az ügyész emelkedett szólásra és bejelentette, hogy további indítványokat terjeszt elő. Indítványozza azoknak az iratoknak felolvasását, amelyeket a Volkssport tagjainak brünni lakásában találtak. Ezekből az iratokból kitűnik, hogy a Jugendverband tagjai katonai kiképzésben részesültek már 1927-ben.

Felolvasták egy Martinek nevezetű Volkssport tag naplóját. Martinek a határon feltartóztatott, sikerült ugyan megszöknie, de naplója a hatóságok birtokában maradt. Az államügyész felhívja a bíróság figyelmét, hogy Martinek végig járta az egyes rohamosztagokat, mintegy szemlét tartott, azután pedig Németországba utazott és időnkint mindig visszatért.

Dr. David védő kijelenti, hogy a naplóban bizonyos sorok ki vannak radírozva és más szöveget irtak helyükbe.

Továbbá felolvasták a Jugendverband egyik köriratát, melyből kitűnik, hogy a Jugendverband a német nemzeti szoc. párt egyik alakulata volt és hogy feladata a Volkssport részére „nachwuchsot” nevelni. Az iratok felolvasása után az elnök felszólította a védőket hogy terjeszték elő a védelem indítványait. A védők azonban erre nem voltak elkészülve és a tárgyalást elhalasztották.

— Manu lelkész lemondott a kamarai alelnöki tisztségéről. Bukarestből jelentik: Manu lelkész, az ismert szamosmegyei képviselő lemondott kamarai alelnöki tisztségéről.

— A kolozsvári Palesztinahivatal közleménye. Minthogy a devizakiviteli tilalom miatt a partraszálláskor felmutatni szükséges személyenkénti 50 font kiviteli engedélyt megszerezni nem tudjuk, a társas kirándulást későbbi időre kell halasztunk, amikor a devizakiviteli tilalom enyhíteni fog. Természetesen azonban, hogy olyan turistáknak, akiknek csekkjük már régebb óta megvan, kiutazásuk, illetve partra szállásuk akadályba nem ütközik. Ismételtlen figyelmeztetjük a hamlacásokat és certifikátusokat, hogy vizumot csak szeptember hó 30-ig kaphatnak. Tehát küldjék be sürgősen utlevelüket. 3 fényképet és az előirt díjakat a clujji Palesztina-hivatalnak. A hamlacák és certifikátok szeptember hó 30-án érvénytelené válnak, ha addig nem vizumozták rájuk. Hajóindulások e hó 10-én indul Konstancából Jaffába a „Sinaia” francia hajó. Hajójegy III. oszt. 3700, IV. osztály 3000 lej koszt nélkül. Szeptember hó 22-én indul a „Dacia” román hajó: III. oszt. 4000, IV. oszt. 2700 koszt nélkül 20 százalék engedménnyel. Az első nagy transzport szeptember 22-én indul Palesztinába.

Buziás gyógyfürdő

(ROMÁN NEUHEIM)

páratlan szénsavas radioaktív sósavas forrásvizekkel.

Biztos gyógyhatás szervi elhízásos érlemeszesedés, szív és vérkeringési zavaroknál, vesebaj, vérszegénység, izom, csusz-, hólyaghurut és kimerülésses idegesség esetén.

Női betegség, a változásos zavarok, fertőző betegségek, mérgezők nyomán fellépett idegbajok (Tabes, etc.) eseteiben a legjobb eredménnyel gyógyít.

Természetes szénsavas, sósavas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés, kitűnő konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árakkal.

Új, modern uszoda népfényes stranddal. Fürdőidény május 15-től október 1-ig. Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: Muschong Buziási Gyógyfürdő Rt. Fürdőigazgatóság Buziás (Bánát).

VAP

Kény

Beszélgető

Bucuresti-B

or került vég

szafelirati v

rónikus, de n

ni, nehogy lek

ról. És amikor

percel helyet

naton, nem ki

belügyminiszte

elsőosztályu fü

— Hogy es

Már be is fe

Csön

Argetoianu

ügyminisztere

a sokat emleg

nak. Ehhez a

gesztus és mé

emléke füződ

ottam a volt

Argetoianu n

válaszolt.

— Az Ön

„Nem

sz

— Nem v

válasz. En ő

tam szabályt

Banca Natio

Amikor eltáv

rium éléről.

1 milliárd fizet

és nyugdíjak

kétszáz millió

szedjük az

mit az az

három hónap

szesen hatr

Ezzel szembe

hónap alatt

Mondjuk, ho

jött még 400

800 millió.

„A cső

— No ige

ció előtt állu

milliárd. Mi

mány? Hár

hat fedezete

marad....

— Ez is a

— Nem

állapítom, k

Igen, igen. I

Ezért az én

keressünk r

olyan nehéz

vel annak

világra szak

nézni, hogy

így, vagy a

féleképpen j

Jöhet inf

Jöhet az

sával.

Vagy pec

tartozások

ördög az e

— En az

De amikor

VARADRA AUTOBUSZON IS UTAZHAT!

Kényelmes, új kocsik! Olcsó tarifa! Felvilágosítással szolgál Kolozsvárott a postamögötti jegyiroda. Telefon 155.

Beszélgetés Argetoianuval Bukaresttől Szinajáig

„Igen, igen, megyünk a csőd felé...”

„Azért nem fizettem a tisztviselőket, mert nem volt, honnan...” Kapitalista módszerekkel nem lehet már megoldani a gazdasági válságot

— Az Uj Kelet alkalmi tudósítójától —

Bucuresti-Bukarest, szept. 3. Tegnap került végül Argetoianura is a vázsfelirati vitában. Szellemes volt, ironikus, de nem tudtam végighallgatni, nehogy lekéssek a kolozsvári gyorsról. És amikor nyolc óra után néhány perccel helyet keresek magamnak a vonatban, nem kis meglepetésemre a volt belügyminiszterbe ütközöm az egyik elsőosztályú fülkében.

— Hogy csinálta ezt, Miniszter Ur? Már be is fejezte a beszédét, és arra

is volt ideje, hogy becsomagoljon és kijöjjön az állomásra?

— Én nem adom oda a jó színajai levéget egy hosszú kamarai beszédért... — hangzik Argetoianu brutálisan őszinte válasza.

Radovici fogarasi képviselő, aki kíséerte az állomásra politikai főnökét, fülelbe sugja:

— Na, most alkalma van egy jó intervjut csinálni...

Csendes beszélgetés Argetoianuval a vasuti fülkében

Argetoianu pénzügyminisztere, belügyminisztere és tényleges vezetője volt a sokat emlegetett szakértő-kormány. Ehhez a kormányhoz sok merész gesztus és még több kormányzási hiba emléke fűződik. Nyílt kérdéseket állítottam a volt pénzügyminiszter elé és Argetoianu nyíltan, tartózkodás nélkül válaszolt.

— Az Ön számára, Miniszter ur, a

kormányzás művészete már régen nem titok. Hogyan felejtette el mégis azt, hogy: „Primus vivere, deinde philosophari”. Miért nem gondoskodott első sorban arról, hogy rendesen folyósítsa a fizetéseket, ami előfeltétele annak, hogy az állami tisztviselők hatalmas serege nyugodtan dolgozzék? Vajon nem-e kötelessége a kormánynak, hogy elkerüljék eme sereg lázadásait?

„Nem volt pénzünk és nem akartam szabálytalanul pénzt felvenni”

— Nem volt pénzünk — hangzik a válasz. Én őszinte vagyok. Nem akartam szabálytalanul pénzt felvenni a Banca Nationala különböző alapjaiból. Amikor eltávoztam a pénzügyminisztérium éléről, hátrahagytam vagy három milliárd fizetési hátralékot. A fizetések és nyugdíjak folyósításához 1 milliárd kétszáz millió lej kell havonta. Ha összeadjuk az én hátralékomat és azt, amit az új kormány kellett az utóbbi három hónapban kifizessen, kijön összesen hatmilliárd hatszáz millió lej. Ezzel szemben adókból befolyt e három hónap alatt vagy 3 milliárd 400 millió. Mondjuk, hogy egyéb alapokból is bejött még 400 millió. Összesen 3 milliárd 800 millió. Most pedig nézzük meg,

hogy mit kellett ezen idő alatt kifizetni:

Belső tartozás: 400 millió.

A hadsereg ellátása: Minimálisan 500 millió.

— Adja ehhez hozzá a fizetéseket, nyugdíjakat, a külföldi tartozás részleteit, az egyéb szükséges kiadásokat, és mondja meg, honnan fizesse a kormány mindezeket?

— Én őszinte vagyok. Nem fizettem, mert nem volt honnan. De nem vettem egy banit sem a Banca Nationalától, a mire nem volt jogom.

— A dolog nem ilyen egyszerű. Nem vett fel egy banit sem, Miniszter ur. Nem fizetett. De a fizetéseket és nyugdíjakat mégis csak fizetni kell.

„A csőd így, vagy amugy elkerülhetetlen”

— No igen, most egy burkolt infláció előtt állunk. Jön az ezüst pénz. Egy milliárd. Mivel fogja ezt fedezni a kormány? Háromszázötven millióra találhat fedezetet, de 650 millió fedezetlen marad...

— Ez is a kormány büne?

— Nem mondom. Csak épen megállapítom, hogy csőd felé megyünk. Igen, igen. Megyünk a biztos csőd felé... Ezért az én véleményem az, hogy ne is keressünk más megoldásokat. Hiszen olyan nehéz küzdeni az elemi törvényeivel annak a katasztrófának, amely a világra szakadt. Jobb lesz inkább utána nézni, hogy mit csinálunk, ha a csőd, így, vagy amugy jön. Mert a csőd sokféle módon jöhet...

Jöhet inflációval.

Jöhet az adóforrás teljes bedugulásával.

Vagy pedig felfüggesztjük a külföldi tartozások fizetését és akkor elvitte az ördög az egész külkereskedelmünket.

A klasszikus pénzügyi kapitalista rendszer nem találhat kiutát

— Én az elmúlt évig még reméltem. De amikor bekövetkezett a világrach,

részt sem fizetni. Ez a rossz mezőgazdasági év még jobban leszegényítette az embereket. De a mi egész tévedésünk abban áll, hogy nyakasan ragaszkodunk ahhoz, hogy a kapitalista rendszer szabályai szerint keressük az orvosságokat, ahogy a világ eddig élt, a magántulajdonnal és a követelés szent érinthetlenségével. Már pedig a katasztrófa, amely minden oldalról jelentkezik, egész más koncepciót köve-

Délszerbiában hidakat és vasuti sineket mos el a fergeteg

Belgrád, szeptember 3. Délszerbiában és Bosznia és Hercegovina keleti részében napok óta viharok dühöngenek. Egy mást érték a felhőszakadások és szélviharok óriási anyagi károkozással. A Drina egyik vasuti hídja alámosás következtében leszakadt s több vasuti kocsi a vízbe zuhant. Szerajevó felé szünetel a forgalom. A fergeteg több helyen földrengés követte. Néhány összeomlott ház romjai alatt halottak és súlyos sebesül-

tek vannak. Belgrádból katonai csapatokat indítottak utba, hogy a lakosságnak segítséget nyújtsanak s az elpusztított vasuti összeköttetéseket helyreállítsák.

Párizs, szeptember 3. Newyorki jelentés szerint a floridai Pensacoley körzetében heves szélvihar pusztított. Hat ember életét vesztette az összeomlott faházak romjai alatt. Az anyagi kár is jelentékeny.

„Próbál az ember megoldást keresni és nem megy”

— Így van ez. Próbál az ember megoldásokat keresni, de nem megy. Mert a mai idők sulyosabbak, mint a szegény ember... Ezért mondtam én a királynak, hogy a kormányok, amelyek utánunk következnek, ágyutöltelék lesznek...

Eddig tartott az érdekes beszélgetés. Figyelemreméltó és elgondolkoztató, hogy Argetoianu nem lát ma már egyebet, mint a csőd fenyegető közeledtét.

Paukerow Leonard

Mit látott egy amerikai zsidó képviselő Lengyelországban

Szisztématikusan eltaszítják a zsidókat a munka és a termelés minden ágából

Varsó, szeptember 3. Samuel Dickstein, az amerikai parlament zsidó tagja két hetet töltött Lengyelországban az ottani zsidóság helyzetének tanulmányozása és az erre vonatkozó adatok összegyűjtése céljából. Az amerikai zsidó parlament a varsói Hajnt hasábjain számol be lengyelországi impresszióiról és cikkében többek között a következőket írja:

— Ahol csak megfordultam az országban töltött rövid idő alatt, a zsidó elemeknek a munkából és a termelésből való szisztématikus eltaszítását tapasztaltam. Ebben keresendő a lengyelországi zsidóság leirhatatlan nyomorának magyarázata. A legtöbb kisvárosban minden második zsidó nyilvános segélyezésre van utalva. Az egyik községben, amelynek 500 zsidó és mindössze 40 lengyel lakossága van — kizárólag lengyel magisztrátusok vezetése alatt áll. És ezek a magisztrátus-

sok gondoskodnak arról, hogy egyetlen zsidó se töltsön be közhivatalt, vagy hogy bármilyen közmunkában részesüljön.

— Elmondották nekem, többek között, hogy egy zsidó kereskedőre, akinek össztőkéje 2000 zloty, 10.000 zloty adót vetettek ki. Egy amerikai zsidó meglátogatta öreg apját Lengyelországban. Megérkezése napján megjelent az adóvégrehajtó és elvette az aranyóráját és láncát apja tízéves adóhátraléka fejében. Azt a benyomást nyertem, hogy Lengyelországban rejtett harc folyik a zsidók ellen, még pedig olyan módon, hogy minden élethez vezető utat elzárnak előttük. Mindazon munkáigakban és termelési területeken, amelyekben valamikor vezetőserepet játszottak, ma egy romokbadólt kéziipar és egy letűnőben levő kereskedelem szétört maradványai a zsidók. Egy kalitkába szorították be őket, amelyben megfulladnak.

Egy hónapra

üzletünk átépítéséig a most átalakított Farkas Ernő házába (régli üzletünkötől harmadik ház) költözünk. Ezen idő alatt új őszi anyagainkból

olcsó szezon-elárusítást

rendezünk, leszállított reklám árakon!

Heller & Molnár

divatnagytáruházában Cluj-Kolozsvár, Calta Regele Ferdinand No. 21. alatt.

Anémet fegyverkezési jegyzék siettetni fogja a leszerelést?

A beutheni halálraítéltek amnesztiáját nyugodtan fogadták a birodalomban. Szakadás a nemzeti szocialista pártban

Berlin, szeptember 3. A pártpolitika izgalmain is tulesz az a jegyzék, amit a német kormány a fegyverkezési egyenlőségre vonatkozólag nyújtott át Herriot kormányának. A francia sajtó nagy izgalomban van emiatt, csak az Egyesült Államok, Anglia és Olaszország ítélik meg nyugodtan ezt a problémát. Általában az a vélemény alakult ki, hogy kompromisszumos megegyezést fognak megkísérteni, ezt annál is inkább meg kell tenniük, mert legalább is látszatát kell adni annak, hogy a lefegyverzés komoly ügy, amit a hatalmak maguk is meg akarnak oldani. Másik fontos eseménye a német birodalomnak hogy már meg is alakult a kampóskeresztesek disszidens pártja. Egyelőre Drezdában, szerény körülmények között fog működni, hitelaport indít a párt, amely egyelőre csak programszerű kritikát fog gyakorolni Hitlerék működésé fölött. Lehet, hogy később taktikai kifogásaikat is fel fogják vonultatni. Mai távirataink a következők:

Le kell szerelni!

London, szeptember 3. Politikai körökben a német fegyverkezési egyenlőségre vonatkozó igények nyílt visszautasítása eltoldadásának okát abban keresik, hogy a franciak orrmány nem reméli, álláspontjának fenntartás nélküli támogatását az Egyesült Államok, Anglia és Olaszország részéről.

Francia kormánykörök számolnak azzal, hogy eszmecsere válik szükségessé és kompromisszumos megoldást fognak megkísérteni. A lapok beavatott helyről szerzett értesülései szerint az angolok, amerikaiak és olaszok a német követeléseket a leszerelési tárgyalásokon ki akarják játszani utókatyaktént a leszerelésről még mindig idegenkedő Franciaországgal szemben s ezért elyben el fogják ismerni a német igény jogosságát, de utalni fognak arra, hogy a kérdés; nem a német lefegyverzéssel, hanem a francia leszereléssel volna megoldandó. A teljes egyenlőséget nem fogja elérhetni, de remény van arra, hogy a németek engedelményekre lesznek hajlandók.

Francia államtanács fog dönteni

Párizs, szeptember 3. Szombaton Leb-run elnök jelenlétében francia államtanács fogja tárgyalás alá venni a fegyverkezési egyenlőségre vonatkozó német igényt. A Quai d'Orsay cáfolja azt a hírt, hogy Herriot már elkészítette volna azt a válaszjegyzéket, amelyet Németországhoz fognak intézni s amely kereken elutasító álláspontot helyezkedik a német követeléssel szemben. Hangoztatják francia hivatalos helyen, hogy válaszáadás előtt kikérik még Franciaország azt szövetségei véleményét is. A francia kormány a német jegyzéket a versaillesi békeszerződés részleges revíziójára irányuló lépésnek fogja fel s ezért közölte a német emlékirat tartalmát azon 26 állam kormányával, akik a békeszerződést aláírták.

Párizs, szeptember 3. Az Intransigeant szerint Washington és London vegyes érzelmekek fogadta a német jegyzékben foglalt igénybejelentés híret. Brüsszelben a leghatározottabban elítélően nyilatkoznak a lépésről, Róma viszont tartózkodó magatartást tanusít.

Párizs, szeptember 3. Francia politikai körökben a német emlékirat taktikázásnak tekintik, amely arra irányul, hogy ellensúlyozva legyen a nemzeti szocialista mozgalom tetszetős jelszavainak.

A lapok hangoztatják, hogy a francia kormány keményen a sarkára kell állania s akkor a német manőver megtorpan. Több lap a revansgondolat első lépését sejtí a német memorandumban. Általános vélemény különben az, hogy tárgyalni kell a németekkel, akik a tárgyal-

Anilin-festékek

orig. I. G. Farbenindustrie (vorm. Meister-Lucius) gyártmányok nagyban eladása.

Ullmann József & Flia

Vegyáriu Import Oradea. Telefon 677.

lások során majd be kell lássák, hogy amit követelnek, azt nemzetközi szerződés tiltja.

Az amerikaiak álláspontja
Newyork, szeptember 3. Borah szenátor a fegyverkezési egyenlőségre irányuló német követelést természetesnek tartja, de azon az állásponton van, hogy az egyenlőséget a hatalmak leszerelése révén kellene megvalósítani.

London, szeptember 3. A Reuter távirati iroda közli Washingtonból: Swanson amerikai szenátor a Fehér Házból jövet kijelentette az újságíróknak, hogy Hoover elnök lehetségesnek tartja a fegyverkezési egyenjogúság kérdésében a Németországnak teendő engedményeket.

Nyugodtan fogadták az amnesztiát

Berlin, szeptember 3. A beutheni halálra ítélték amnesztiában részesítése követ kezében a hatóságok több helyütt zavar gásoktól tartottak s ezért a birodalmi fő

város munkásnegyedeiben, továbbá Szilézia több városában, köztük Beuthenben is készenlétebe helyezték a rendőri karhatalom egyrészét. Az elővigyázati intézkedés szükségtelen volt. A baloldali szélsőségesek is nyugodtan fogadták a kegyelmi intézkedést. A lapok is meglepő dással fogadták az amnesztia híret s a kormány kegyelmi aktusának indokolását. Lehetséges, hogy éppen ez indokolás figyelembe vételével el fogják érni a védők a beutheni per elítélteit ügyének újrafelvételét s ez esetben a per rendes bíróság előtt fog lefolyni.

Uj kampóskeresztes párt

Berlin, szeptember 3. Drezdában a nemzeti szocialista párt disszidensei megalakították a Német Szocialista Munkáspártot s elhatározták, hogy a Németország útja címmel szeptember közepén politikai hitelaport indítanak meg a párt politikájának propagálására.

KÖZGAZDASÁG

Csehszlovákiában szigorú kontroll alá helyezik a kartelleket

Prága, szept. 3. Összel a parlament elé kerül a kartellek állami ellenőrzéséről intézkedő törvény javaslata. Az ellenőrzést külön e célra létesítendő gazdasági bizottság fogja gyakorolni, amelynek jogot adnak arra, hogy bármikor betekintést követelhesen a kartellek üzleti könyveibe és áralkulációiba s felülvizsgálhassa a raktárházakat. Ha aggodalom merülne fel abban az irányban, hogy a kartell működése

esetleg közérdekbe ütközik, a bizottság tíz millió koronáig terjedő kauciót követelhet a kartelltől. Ennek megtartása esetén a kartell felosztható. A törvénytervezet büntető rendelkezései között a legfontosabb az az intézkedés, amelynek értelmében a fogyasztók jogtalan kizsákmányolásának megtorlására 5 évig terjedhető börtön és egy millió korona pénzbüntetetés roható ki a kartellek vezetőire.

Bánási liszt- és terménypiac

A terménypiacon újabb szilárdulás várható. A további áremelkedő tendenciának a kormány legújabb rendelete, mely szerint a buza behozatali importját 40, illetőleg a liszt vámját 60 ezer lejre emelte, erős lökést adott. Szakkörökben már eleve számolnak egy, az elmúlt két héten kalkulációk kívül hagyott, áremelkedéssel. A kormány legújabb rendeletéből nyilván megállapítható, hogy Románia ezidei ugynevezett rossz termése is bőven fedezni tudja a belföldi buzaszükségletet. A malmosok ebben az újabb helyzetben állandóan nagyobb vásárlásokat esz közölnek. Természetesen, a Bánát nem igen tud felhozni nagyobb eladásra szánt kvantumokat, — így az itteni malmok szükségleteiket Beszarabiában, de főleg az Ókirályságban szerzik be. Bánáti mérvadó körök megállapítása szerint az itteni malmok és terménykereskedelmi cégek hozzávetőlegesen 150 vagon búzát importálnak az új kampány beindítása óta.

A tengeritemés várokozason felülnek igérkeznek. Eddigi becslések szerint az idén egyedül a külföld számára 250 ezer vagon tengerit tarthatunk fenn. Ilyenformán hivatalos és gazdasági körök is remélik, hogy a tengeri export pótolni fogja a rossz buza termést — félrebilent gazdasági mérlegünk ezen az uton fogjuk helyreállítani. A tengeri exportra természetesen már most kellene felkészülni. De am sulyt nyom a latba az a körülmény, hogy az exportörök nagyrésze még mindig nem kapta meg a prémium követeléseit s emiatt — tehát pénz hiányában — nem bocsátkozhatnak bele kitések perfektálásába. Ebben a tekintetben a kormány már meg is tette a lépéseket, de eddig még, sajnos, nem lehet százszázalékos eredményről beszélni. Illetőleg ígéretekben kívül az exportörök semmit sem kaptak. Kivéve persze azokat, akik horribilis összegeket áldoztak jogos követeléseik kerülőúton való megszerzésére. Itt vannak például a váradi

exportörök is, akik közel 13 millió lejes követelésüket 7,5 millióra exkomptálták. Itt még megemlítjük, hogy a kormány a berlini Kampfmayer céggel kezdett tárgyalásokat a 280 millió lejre rugó prémiumok kifizetésére szükséges pénzkölcsön felvételére. Eszerint a kölcsön 3 éves volna, de am a cég nem pénzben, hanem gyógygyógyvényekben és gyógyszerekben juttatná el a kormánynak a szóbanforgó összeget. Ezeket a gyógyszereket a közegészségügyi, — valamint a hadügyi minisztérium venné át s így költségvetéseikben felszabaduló 280 milliót a prémiumok teljes kiegyenlítésére fordítanának. De egyelőre ez is csak terv!

Terménypiac: Az árak a belföldön szilárduló tendenciát mutatnak. A külföldön a helyzet ezzel szemben változatlan. A külföldi tőzsdék a következő árakat jegyzik. Csikágó: szeptemberi buza 51,87, valamint decemberi 56,25, továbbá szeptemberi tengeri 30,50, decemberi 32,00, valamint márciusi 38,62 cent bushelenként. Livrepool: szeptemberi buza 504,12, decemberi 508,12, márciusi 509,50, továbbá szeptemberi tengeri 903, decemberi 906, valamint márciusi 909 penny libaként. A bánáti buzaárak a következők: 70-es 410, 72-es 425, 73-as 435 lej. A többi terményfelében a tengeri változatlanul 190, az árpa 180, valamint a zab 190 lej. A bánáti óbuza 465 lejért kerül eladásra.

Lisztpiac: Az árak szilárdak s a következők: 0-ás 7,50, 2-es 7,25, 4-es 7,00, 5-ös 6,70, 6-os 6,40, továbbá lábliszt 2,00 és korpa 1,60 lej zsákkal együtt ab malom.

Kereskedő propaganda hét. A Kereskedő Tanácsnál (Sfatul Negustorese) tegnap igen népes értekezlet volt, amelyen a jelen volt kereskedők elhatározták, hogy a folyó hó 7-9 napjain Kolozsvárt tartandó országos ügyvéd kongresszus, valamint a magyarországi filléres gyorsnak f. hó 8-11-iki kolozsvári négynapos látogatása alkalmával kereskedő propaganda hetet rendeznek és verseny kirakatokkal várják a vendégeket. Ezt a propaganda hetet a hó 3-ik harmadában megismétlik a Buka-

HASZNOS TUDNI,

mindazoknak, kik a természetes hashajtókat előnyben részesítik, hogy

Schmidthauer

Igmándi keserűvize

főlényesen beválik

Utasítás minden palackhoz mellékelve!

Kapható mindenütt!

restben tartandó nemzetközi orvoskongresszusra utazó és Kolozsvárt 2 napig időző több száz külföldi orvos látogató és az ugyanezen időben Kolozsvárt tartandó országos fényképész kongresszus alkalmából. Ezen propaganda hetek egyúttal előpróbái lesznek az október hó végén rendezendő kirakatversenynek is. A propaganda hetek versenykirakatainak, az áruk művészi elrendezésében való bemutatása mellett külön szenzációját fogják képezni a közönséget ép oly mértékben érdeklő versenyárak. Értesülésünk szerint az ügyvédkongresszusnak mintegy félezer résztvevője lesz a családtagokon kívül, a filléres gyorsra pedig már eddig is több mint másfélezer előjegyzés történt.

A Kereskedő Tanács (Sfatul Negustorese). Tájékoztás végett közli az érdekelte kereskedőkkel, akik luxus-közméleti cikkekkel foglalkoznak, hogy a nemzeti repülőalapra vonatkozó törvény értelmében az alább felsorolt cikkekre 50 lej értékig 1 lej, 50—200 lejig 2 lej és a 200 lejen felüli értékű cikkekre 5 lej repülőbéllyeg alkalmazandó a detall eladásnál. A külföldi eredetű cikkekre, amelyek ezután jönnek be az országba, a bélyegek alkalmazása a vámilletékek fizetésével egyidejűleg eszközözendő. Ugyanezen törvény 9. szakasza szerint minden üveg pezsgőbor 20 lej és minden üveg külföldi szeszital 40 lej bélyeg alá esik nappali vagy éjjeli lókalokban történt elfogyasztáskor. A repülőbéllyeg kötelezettség alá eső cikkek a következők: 1. Zsebkendő, parfümök (kölnivizek kivételével), 2. Toalettvizek, 3. hajvizek (parfümös oldatok), 4. illatosított ecetek és sók, fűrdő vagy más használatra, 5: kozmetikus brillantinok, krémek, kenőcsök (pomádék), 6. hajfestékek, 7. szőreltávolítók, 8. parfümöző papírok, pasztillák és szallagok, 9. por vagy komprimált pudingek, 10. ajakruzs, körömlakkok, festékek és krémek, szemöldök-festékek és bármiféle más festékek bármilyen formában. A törvény már életbelépett és szigorú büntetéseket ír elő a visszaélésekre. A Kereskedőtanács, tekintettel a repülőbéllyeg alkalmazásával járó nehézségekre, valamint az alkalmazással és ellenőrzéssel előfordulható kellemetlenségekre, memorandummal fordult a kormányhoz annak más formában való alkalmazása iránt. Míg is azonban felhívja az érdekelte kereskedők figyelmét, hogy a törvény rendelkezéseit minden esetleges kellemetlenség és büntetés elkerülése végett pontosan tartsák be.

Dr. Lengyel gyógyintézete

CLUJ, Calea Regele Ferdinand 111. (Ferenc József-ut) Telefon 211.

a mai nehéz gazdasági viszonyokra való tekintettel új osztályokat létesített:

III. osztály ötszöri napi étkezéssel 120 L
II. osztály ötszöri napi étkezéssel 180 L
I. osztály ötszöri napi étkezéssel 240 L

Bármilyen műtét vagy szülés esetén lényegesen redukált díjazzal.

Röntgen, Quartz, Diatermia, Sollux, Villanyfürdők és másnemű villanykezelések szintén redukált árral.

Diétás konyha orvosi ellenőrzés mellett. Bejáróbetegek részére is.

Cukorbeteg, szívbetegek, érelmeszesedésben szenvedők, vese betegek, köszvényes és reumás betegek, gyomor és bélfekélyben szenvedők, krónikus bélhurutban és epekőben, valamint krónikus epohólyaggyulladásban szenvedők részére.

Hízó és fogyókurák.

Bővebb felvilágosítással és prospektussal szolgál az intézet gazdasági osztálya.

Élethalálharc az erdő- kincstár és a fatermelők között

Kényszerszindikátussal fenyegetőzik a CAPS. Egy különös miniszteri kihallgatás története. Az erdőkincstár magának követeli a faexport túlnyomó részét

Cluj-Kolozsvár, szept. 3. Ismeretes, hogy az európai fatermelő államok delegáltjai előbb Genfben, majd Bécsben foglalkoztak az értékesítés nehézségeivel és egyedüli kivétele utnak a termelés csökkentését és a kivitel egyöntetű megszervezését állapították meg. A bécsi konferencián, amelyen természetesen Románia is résztvett, az évi vágások csökkentését és az export kontingentálását határozták el. A tárgyalások a konferencia feloszlása után is tovább folytatók, amelyek során megállapították, hogy a faexportáló államok, így Románia is, mely kontingenssel vehetnek részt a fahozatalra szoruló államok ellátásában.

**A belföldi cégek fel kell osz-
szak maguk között a kontin-
genst**

A Románia számára megállapított kontingens alapján most arra került sor, hogy a belföldi fatermelő vállalatok maguk között felosszák ezt a kontingens, vagyis megállapítsák, hogy az egyes cégek mily mennyiséget vághatnak évente és ebből a mennyiségből mennyit exportálhatnak külföldre.

Azok a hazai fatermelő vállalatok, amelyek nemzetközi relációkban is számottevő tényezői a faiparnak, természetesen igényt tartanak arra, hogy az exportkontingens majoritása a magántermelésnek jusson. Ezt az igényüket azzal is indokolták, hogy egyrészt milliárdos befektetéseket eszközöltek, a külföldi felvevő piacokkal évtizedes szoros összeköttetésben állanak, másrészt pedig a nemzetközi kontingentálási megállapodás létrehozásánál is oroszlanré-
szük van.

A CAPS és a magántermelők

Számítottak azonban arra is a magántermelők, hogy ennek az igényüknek az elismertetése nem fog simán menni a CAPS-nál, a román erdőkincstárnál, amely tudvaleg kifejezett hatalmi politikát folytat a magántermeléssel szemben és minden eszközt igénybe vesz, hogy a magántermelő piacát a lehetőség szerint a maga számára hódítsa meg.

Megindultak tehát a tárgyalások a magánvállalatok és a CAPS igazgatósága között, amelyben a kereskedelmi minisztérium szakértői is résztvettek. A tárgyalások során két tervezet került szembe egymással a Romániának jutott exportkontingens felhasználására és mikénti felosztására nézve. Az egyiket a magántermelők készítették el, amelyben a kontingens a tényleges helyzetnek megfelelően osztották fel, a másodikat ezzel szemben a CAPS igazgatósága dolgozta ki.

Temesvárott naponta friss orth. שר כולבאש
kolbász és füstölt oru
kapható. Vidékre megrendelések elfogad-
tatnak.

WOLF, Józsefváros
Preyer-u. 2.

Tíz év óta

a Hammer & Ney temesvári selyemgyárnál működő, Erdély és Bánátban kitűnően bevezetett szakember, a textilszakmában további

képviselőket keres

Cime: Alexander Salzberger Temesvár,
Str. Jancu Vacarescu 34.

Ez utóbbi tervezet nem kívánt kevesebbet, minthogy az exportkontingens túlnyomó majoritása az erdőkincstárnak jusson, míg azok a fatermelő vállalatok, amelyek a román fakivitelben eddig 70-80 százalékkal vettek részt, elégedjenek meg a CAPS kontingensének felével.

A tárgyalások azonban a fennálló nagy ellentétek dacára is meglepően eredményesen végződtek és úgy a magántermelők, mint a CAPS közösen megegyeztek egy oly felosztási tervben, melyet mindkét fél elfogadott.

Puccsot rendez a CAPS

Ezt a tervet jóváhagyás végett egy közös delegációnak kellett volna a kereskedelmi miniszter elé terjesztenie, mely delegációban a CAPS és a magántermelők képviselői vettek részt. A bizottság vezetője és előadója az erdőkincstár vezérigazgatója volt. A delegáció meg is jelent a miniszter előtt, ahol azonban az erdőkincstár vezérigazgatója nem a közösen kidolgozott és mindkét részről elfogadott tervezetet nyújtotta át, hanem puccsszerűen azt a felosztási tervet terjesztette elő, amelyet a CAPS egyoldalúan dolgozott ki és amelyet a magántermelők eleve visszautasítottak.

Természetes, hogy a magánvállalatok delegáltjai felháborodással fejezték ki tiltakozásukat a machináció felett és a tényleges helyzetről informálták a minisztert is.

**Egyre jobban kiéleződnek az
ellentétek**

Azóta az ellentétek még jobban kiéleződtek a két fél között. A harcmódot, amelyet a CAPS tanúsít, nem valami megnyugtató a magántermelésre nézve.

Az iskolai év kezdetére!

Rendkívüli olcsó árak!

Intézeti Mosott vászon . . .	Lei	13
Intézeti Fehérnemű vászon . . .	"	25
Intézeti Lepedő vászon . . .	"	58
Intézeti Combiné tussor . . .	"	25
Intézeti Pepita kelme . . .	"	25
Intézeti Söt. kék gyapju szövet . . .	"	66
Intézeti Gloth paplan . . .	"	295
Intézeti Pokróc . . .	"	195
Intézeti Három részes matrác . . .	"	495
Intézeti Törülköző . . .	"	22
Intézeti Zsebkendő . . .	"	8
Intézeti Harisnya Nr. 8. . .	"	15
Intézeti Esőernyő . . .	"	135

Szabó Jenő nagyaruházában
CLUJ

A CAPS ugyan azzal érvel, hogy az általa igényelt nagyobb kontingensből a kisebb fatermelőknek is fog részt jutni. Ez az ürügy azonban nagyon ártalmas, mivel ezeknek a kisebb termelőknek a kontingense egyáltalában nem nyert számszerű megállapítást és ezáltal, hogy ezek a termelők csak a CAPS által engedélyezett mennyiségeket fogják exportálhatni, teljesen ki lesznek szolgáltatva az erdőkincstár közismert könyörtelen elbánásának.

A CAPS azonban még egy eshetőséget dobott a vita tüzebe, amellyel hatalmi szórén akarja hozzájárulásra kényszeríteni a magántermelőket. Kijelentésbe helyezte ugyanis, hogy amennyiben a vállalatok az általa tervezett megoldást nem fogadják el, úgy egy kényszerszindiká-

tus felállítását fogja javasolni a kormány. Ez a kényszerszindikátus lesz azután egyedül jogosítva a fakivitel kontingens kihasználására és ez a szervezet, amelyben a CAPS-nak döntő szava lesz, kötelezően fogja megállapítani, hogy valamely termelő mikor, mennyit és hova exportálhat.

Ebben a stádiumban áll jelenleg az ügy. Nyilvánvaló, hogy a CAPS követeléseinek teljesítése oly döntő csapást mérne amugy is teljesen legyöngült fatermelőkre, amelynek csak egy következménye lehet: a román fatermelésben elhelyezkedett nemzetközi tőkék teljes visszavonulása és rombadölgése annak az iparágak, amely végeredményében mégis csak országrészeknek adott kenyeret és egzisztenciát.
Dr. Rösler Viktor.

Mégis a régi tanácsokat állítják vissza?

A többségi képviselők mozgalmat indítottak az 1930-ban megválasztott községi és megyei tanácsok reinstallálása érdekében

Bucuresti-Bukarest, szept. 3. (Az Uj Kelet tud.) A szenátus már megszavazta a közigazgatási törvény módosításáról szóló törvényjavaslatot, amelynek legfontosabb rendelkezése az, hogy a törvény szentesítésétől számított két hónapon belül kötelezően előírja a községi választások kiírását és lefolytatását. A javaslat átkerült a kamarába, amely hétfőn, vagy kedden kezdi meg annak tárgyalását.

A „Cuvantul“ értesülései szerint a

többségi képviselőknek egy tekintélyes csoportja arra az álláspontra helyezkedett, hogy sem a politikai helyzet szempontjából, sem az állam anyagi helyzetére való tekintettel nem volna kívánatos új választásokba kényszeríteni az ország lakosságát. Mint ismeretes, az Argetoianu kormány királyi dekrétummal oszlatta fel az 1930-ban megválasztott községi és megyei tanácsokat. Ezt az alkotmányellenes formában véghezvitt feloszlást utólag törvényes uton

ratifikálták. A többségi képviselők fent említett csoportja most azt kívánja, hogy ezt a törvényt helyezték hatályon kívül és állítsák vissza a községek és megyék élére az 1930-ban megválasztott tanácsokat, amelyeknek mandátuma csak 1932-ben járna le.

Politikai körökben érdeklődéssel várják, hogy az idevonatkozó indítvány a törvényjavaslat szakaszonkénti tárgyalásánál keresztül fog-e menni, vagy sem.

Választási terrort kért számon az ellenzék a magyar parlamentben is

„Nem elég a statárium, éssz is kell a kormányzáshoz“ — mondták az ellenzéki képviselők

Budapest, szeptember 3. (Az Uj Kelet tud.) Az ellenzéki képviselők kérésére a magyar kormány összehívatta a képviselőházat, amelynek ülése viharos lefolyású volt. Amikor Keresztes-Fischer belügyminiszter elfoglalta helyét, Malasics Géza odakiáltotta:

— Nem elég a statárium! Éssz is kell a kormányzáshoz!

Ezután Ujain Ferenc indokolta meg, hogy miért kívánja az ellenzék a parlament összehívását. A legutóbbi részleges választásokról beszél, amelyeken tudatos kéz beavatkozása irányította a hatóságokat. Törvényességet követel, mert a törvény előtt meg kell hajolnia nemcsak a parasztnak, hanem az urnak is.

Nagy vihar támad erre.

— Ez az igazság! — ordítják a jobboldalról.

Ujain Ferenc: Mi a törvények érdeké-

ben igazunk. Nem igaz, mintha mi inbecilis grófokról beszéltünk volna, vagy mintha olyan kijelentést tettünk volna, hogy hál'Istennek, grófok vére öntözi a földet. Mi megtanítjuk a magyar népet arra, hogy az alispánnak és a főszolgabíróknak a füttyökös jár, ha a törvényt megsérti. A választási visszaélésekről beszélt ezután Rámutat arra, hogy Mezőcsátban ahol Purgly földművelésügyi miniszter volt jelölve, a közigazgatás valóságilag megszálva tartotta a közöskéket. Egy ilyen rendszer nem válik díszére annak a nemzetnek, amely lecsuszott a Duna alá, a Dráva alá, a Balkánra. Ez közigazgatási banditizmus volt. Nem új miniszterek kellenek, hanem új szellem.

Amikor Keresztes-Fischer belügyminiszter felállt, hogy a felszólalásra válaszoljon, Esztergályos János szociáldemokrata képviselő odakiáltotta:

— Akasztasson fel néhány ellenzéki képviselőt, rögtön rend lesz az országban. Temetői csend lesz.

A belügyminiszter azt mondta, hogy az ellenzék demagóg propagandával dolgozott a megyében és elhárítja magát! a felelősséget, ha az országot olyan eszközökkel, mint az adók nem fizetésére való izgatás, forradalomba kergetik.

— Az ecuadori forradalom mérlege — emberéletekben, Newyorkból jelentik: — ecuadori Quitóban az utóbbi napok harcokban 380 ember vesztette életét s több, mint 730 a súlyos sebesültek száma.

— Felhős, mérsékelt meleg időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint változóan felhős és mérsékelt a legidőjárás várható, egyes helyeken, leginkább északon esővel.

Nyílt levél a Zsidó Párt vezetőségéhez

Alábbi levelet a zsidópárti munkásifjuság egyik vezére küldte be az Uj Kelethez és annak természetesen készséggel adunk helyet.

A Zsidó Párt mélyen tisztelt Vezetőségének!

Az elmúlt évben néhány, magát erre hivatottnak érző zsidó ügyvéd iniciatívája dobta felszínre a Zsidó Párt gondolatát. A párt megalakítása valóságos közzsükséglet volt. A zsidóság minden rétege közöhangjának megtestesülését vélte benne látni. Az ösztályhelyzetre való tekintet nélkül, egyaránt zárt tömegben sorakozott fel a Zs. P. zászlaja mögött.

Az idők, melyeket élünk, történelmi idők. Egy új kor virradatánál tartunk, termelési és gazdasági rendünk, egész életberendezésünk napról-napra feltartóztatlan átalakulási folyamatként tör előre. Haladunk a természettudományok, társadalmi vívmányok és modern közgazdaságtan haladásainak principiumként konkludált eredményeire épített nyugodtabb és talán szebb és boldogabb közeljövő felé. Ez a változás rajtunk keresztül zajlik le. És az átalakulás rombol is. Durván, nagyokat zökken az ősi gazdasági élet tévovázó szekere. A csapályák csikrognak, küllök, tengelyek törnek, hogy azokat újabbal, modernnebbel helyettesítsék. Ma még világtrösztök, diktatorikus koncernek, holnapra felicomázott, üres, vagy nem ritkán orrfacsaró büzzel töltött égő-robbanó papírhólyaggá válnak. Velük együtt egész környezetük is megsemmisül. Hatalmas vagyonok roppannak össze, kisegzisztenciák százával üzödnek porra. És ebben a pusztító-épülésben a legtöbb surlódást, legsúlyosabb ütések szenvedni el a mi labdanépünk, a zsidóság.

Önök azt ígérték, hogy igyekezni fogunk biztosítani a különböző zsidó érdekek védelmét! Önök azt ígérték, hogy gerin-

ces magatartásukkal problémáink elismerését és egyetemes hátrányaink, sérelmeink orvoslását fogják kiharcolni!

Nem akarok szemrehányást tenni. 5 képviselő nem képes mindazt teljesíteni, amire a Zsidó Párt hivatott. De ki az oka, kik az okai annak, hogy csak 5 képviselőnk van, hogy szavazataink aránya immár a második választáson is ott kacérogdik a kritikus két százalék körül? Győzelemnek, diadalnak minősítjük, ha ezt elértük!

A választások előtt járjuk a falvakat, de csak a választások előtt. A választások előtt egységről beszélünk, de mit sem teszünk ennek megvalósítása érdekében. Kiterjesztésük, egységesítésük érdekében? képességeink kijárássá laposodnak el. A választások előtt közérdekről beszélünk és utána elfeledjük mindazt, amit talán komolyan is terveztünk.

Néhány előrelátó filantrópunk köztintézményekkel gazdagított bennünket. Beszélünk ezek egységesítéséről. Mi történt kiterjesztésük, egységesítésük érdekében? Beszélünk az egyéni privilégiumok megszüntetéséről. Történt valami? Történt valami, hogy a Zsidó Párt felülemelkedjen az egyéni érdekek szempontján? Hol van a mi hirdeteit, beigért ideálistmunkunk?

Miért nem képesek az erre hivatottak valamit tenni a zsidó vallásszabadság érdekében? Miért nem valósítanak meg sem mit abból, amit a zsidó proletáriátus jogainak elismeréséért ígértek?

Ha a zsidó munkásság egzisztenciája nem lesz biztosítva, a zsidó munkásság maga fog jogokat követelni magának. Az első, akit eltipor, azok a vezetők, akik nem teljesítik kötelességüket. És közel van ahhoz a zsidó proletáriátus, hogy önmaga ellen forduljon, hogy rátérjen arra az utra, amely „elvezet a zsidóságtól, de nem vezet sehová”.

Simon Dezső
zsidó munkás

AZ OPERA-MOZGÓ MŰSORA

Szeptember 1, 2, 3 és 4-én, csütörtök, péntek, szombat és vasárnap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor:

MINDEN LÉBEN KANAL

Németül beszélő és éneklő hangos vígjátékláger. Főszerepben: Ralph A. Roberst, Lucie Englich, Adele Sandrock, Siegfried Arno.

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, szeptember 4.

Bukarest, 6.40: Grammofón. 7: Revü. Budapest, 9: Ujsághírek, kozmetika. — 10: Istentisztelet és egyházi zene. Utána időjelzés, időjárás, majd zenekari hangv. 2: Gramofónhangv. 3: Földművelésügyi előadás. 4.20: Énekkar. 5.15: Móra Ferenc előadása. 5.35: Szalon- és jazz-zene. 7: Sporteredmények. 7.20: Cigányzene. — 8.30: Vén bakkancsos és fia, a huszár. Népszínmű. Utána időjelzés, sport, majd cigányzene.

Bécs, 7: Dalok és áriák Nagy Margit előadásában.

Berlin, 8: Millővcker opera. Heilsberg, 8.10: Zongora- és hegedűművek.

Milánó, 8.30: Opera. Róma, 5: Zenekari és énekkar. 8.45: Operett.

Hétfő, szeptember 5.

Bukarest, 6.40: Grammofón. 7: Brahmás művei.

Budapest, 9.15: Szalonzenekari hangv. 12.05: Háziötös. 4: Asszonyok tanácsadója. 5: A gazdasági válság és kézműves ipari kiállítás. 5.20: Cigányzene. 6.30: A város virágai, előadás. 7: Zongorahangv. 7.30: Grammofónhangv. 8.30: Előadás Spinozáról. 8.45: Grieg hangv. 10.15: Időjelzés, időjárás, hírek, majd cigányzene.

Bécs, 7: Verdi: Don Carlos c. operája. Berlin, 9.10: Schubert: F-dur nyolcas. Frankfurt, 8: Hangverseny. Lipcse, 7.30: Hegedű és hárfá. Stuttgart, 8: Wagner-est. 11.10: Filharmonikusok.

A szívünk

Kiszámították, hogy a szív egy 24 órában végzett munkája képes volna egy tonna (1000 kg.) súlyt 44 méter magasra, vagy 44 tonnát egy méter magasra emelni.

Ami azt jelenti, hogy 50 éves embernek a szive kb. nyolcszázmillió kg. súlyt kitevő masszát kellett 1 méter magasra emelnie.

Az összes izmaink közül ezen üreges szívműködésnek a legtöbbet. Nagyon természetes, ha egy bizonyos idő elteltével ezen izmok kimerülnek. Inkább csodálni való, hogy olyan sokáig tudnak jókarban megmaradni.

Tény, hogy vannak egyének, kiknek szíve meggyengül, vagy rosszul működik és mégsem érzik magukat betegeknek, jöllehet szívdobogásról, rendetlen pulzusról, arcukat ellepő vértódlásról, majd sápadtság fellépéséről, szédülésről, a legkisebb fáradságnál jelentkező légszomjóról panaszkodnak. És még szerencse, ha ezen légszomj nem párosul egy rettenetes félelemérzettel és tördőfészerű, a szegycsontot, a balmellkas felett vállat és kart átjáró villámszerű fájdalommal. Ezek mind a szívbaj veszélyes előjelei.

Eltekintve a korcsképződéseket, a szervi hibákat, a degenerációkat — aorta amenrizmus (tágulás), hipertrophia, szívbillentyű elégtelenség, zsíros beszűkítés, stb. mind olyan veszélyes előjelei egy intaxikációnak (mérgezés) tudhatók be. Néha a szeszszel vagy dohányzással való visszaélés, néha bakteriumos mérgek, de legtöbb esetben egy megzavart vagy renyhe emésztés miatt fellépő tápmaradékok és főleg a húgsav idezik elő.

Csak a legnagyobb erőfeszítéssel képes a szív a sűrű, oldhatatlan sókkal megterhelt vért a vérpályába nyomni.

Ez a terhes munka már azért is nehezebbé válik a szívnek, mivel a mérgekkel megterhelt szívműködés magy fokban elvesztik összehúzódó képességüket és a merev, megdurvult, megkövesedett véresek nem képesek követni a szív impulzusait.

A vérkeringés mindinkább lassabbá és nehezebbé válik, a különböző szövetekhez csupán tisztátalan, szegényes és izgató elemekkel telített vér érkezik. Ilyenformán a szív lassanként nehezebben és nehezebben teljesíti feladatát, fokozatosan elgyengül és beáll a halál, kivéve, ha a természet (vagy a tudomány) nem lép közbe, hogy visszazereze az egyensúlyt.

A szívbántalmakat bizonyos fokig ugyanazon ok idézi elő, ami a rheumát, a csúzt, vesehomokot, stb., vagyis a húgsav túltengés. Abszolút törvényeket nem lehet ugyan felállítani, mert az egyes szívbántalmak egészen más természetűek, de legnagyobb részüket mégis ezzel lehet megmagyarázni.

A szívbántalmakat tehát a rheumatikus diathesis alapján kell kezelni, hogy megelőzzük vagy meggyógyítsuk a már fennálló szívbajokat. Így magyarázható az a kitünő eredmény, amit ilyen esetekben az „Urodonal“ segítségével elérünk.

APRÓHIRDETÉSEM

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vas-tagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Allástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Közép- és főiskolai tanulókat elfogad intelligens uri zsidó család elsőrendű ellátásra. Szakszerű zene és idegen nyelvek oktatása. Korrepetálás minden tárgyból. Fürdőszoba- és zongorahasználattal. Regina Maria leánygimnázium tőszomszédságában, kertes villában. Cim a kiadóban.

Veszek ócska férfiruhát bármilyen állapotban. Brassai u. 2., jobbra 2. ajtó.

Engedélyeket, vámolási ügyeket és bármilyen bukaresti megbízást elvállalok. Hirsch Salamon Huedin, Str. I. Maniu 5.

Uri zsidó házaspár két fiut vagy leányt teljes ellátásra elvállal. Leveleket „Ott-hon“ jellegre a kiadóba.

Francia órákat adok kezdők részére. Cim a kiadóban.

כשר Teavajal כשר

Naponta hozok be frissét. 1 kg. 70 lej, fél kg. 40, negyed kg. 20 lej. Lerakatom Weinstock-bodegába P. Viteazul (volt Széchenyi tér) 25. sz. alatt, ugyanott kétszer naponta friss tej, literje 6 lej, tejszín, túró és sajtok, állandóan frissen, ki vana haza küldöm.

Belleváry szobafestő és mázó Timár ucca 7. (Str. Dubalarilor) a mai viszonyoknak megfelelő olcsó árban vállal szobafestést és mázóást.

Kettő szoba konyha fürdőszobás lakás üzlethelyiséggel sarokházban kiadó. Cal. Motilor 33.

FESÜK, FOGKEFEK, HAJKEFEK

és mindenféle kozmetikai cikkek legolcsóbban csak a D'OR illatszertárban, Fötér 9.

Intelligens, megbízható zsidó család teljes ellátást ad iskolás vagy diákleányoknak. Cim a kiadóban.

Elsőrangú előimádkozó, sámesz és egyéb hitközségi teendők elvégzésével ort. hitközségnél szerény igényekkel azonnallal állást keres. Leveleket „Bál tefile“ jellegre a kiadóhivatal továbbít.

Társat keresek 70.000 lejtel Óradnál ecetgyárhoz, mely havi 6—8000 lejt jövedelmez. Cim a kiadóban.

Berendezett ecetgyár Gyergyószentmiklóson jutányosan átadó. Moskovits Hermann, Rodna Veche.

Figyelem. Háztartási cikkek nagy választékban és különleges minőségekben, főzőkemencék minden választékban, legolcsóbban Diamantstein-nál (volt Reményik üzlet) Cluj, fötér 22.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalytej (hához szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és túró kapható Schwartz Ignác-nál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

Furnirokat kisebb-nagyobb tételben megvételre keres Hermann Jenő butorkereskedő Satu-Mare.

Utazót kere sün

aki elsőrendű fogyasztási cikket saját autóján adjon el. Megkivántatik kitünő bevezettség, főleg a vidéki fűszerkereskedők körében és megfelelő garancia. Részletes ajánlatot „Szorgalmas“ jellegre a lap kiadóhivatalába kérünk.

Eladó a Str. Anton Pan 14/a (Krizbai ucca) alatti 2 holdas ingatlan. Értekezhetni ügyvédi iroda Calea Victoriei 21. Telefon 6-75.

Komoly, intelligens leány ajánlkozik óvadékkal trafikba, pénztárhoz, vagy orvos mellé asszisztensnőnek. Leveleket „Komoly“ jellegre a kiadóba kér.

Izr. uricsaládnál kaphat 1 vagy 2 középiskolás tanuló teljes ellátást kertés-villában. Cim a kiadóban.

Temesváron zsidó uricsalád 1—2 diákot, diákleányt teljes ellátásba venne havi 2500 lejért. Zongorahasználattal. Cim a kiadóban.

Izr. uricsalád elfogad urileányt teljes ellátásra, zongora- és fürdőszobahasználattal, központban. Oradea, özv. Berger Antalné, Vámház ucca 39. Kert ucca sarokház.

Gépi aszurt és precíz gomblyukkötést és pliszét, gaufrétt olcsón vállal. Nagyvárad, Piata Mihai Viteazul 5.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Falrengetően kacagató, vidám hangos attrakció

AZ ÁLTABORNOK

Wlasta Burian W. Malten Roda-Roda

Hétfőtől az évad egyik legnagyobb sikerű hangos, hallatlanul mulattató és falrengetően kacagató vígjátéka, „Az altábornok“ kerül előadásra a Színkör Mozgóban, a főszerepben: Wlasta Burian, W. Malten és Roda-Roda. Az „Altábornok“ a hangosfilmgyártás egyik legtekélyesebb alkotása. A darab cselekménye mindvégig valóságos halmazata a legkacagatóbb helyzetkomikumnak. Fotográfiai kivitele és hangbeli felvétele a legkiválóbb. A három főszereplő: Wlasta Burian, W. Malten és Roda-Roda a megszakadásig mulattató játékot produkál.

Színkör-Mozgó műsora

Péntek, szombat vasárnap délután fél 4 és fél 6 órakor: A Vörös tigris, a főszerepben: Rin-Tin-Tin, a csoda farkaskutya, Lupe Velez és Monte Blue.

Péntek, szombat, vasárnap d. u. fél 8 és fél 10 órakor: Kay Whitt párisi énekesnő és művésznő személyes fellépte világhírű műsorával és a Vörös tigris kalandor történet 10 felvonásban, a főszerepben: Rin-Tin-Tin, Lupe Velez és Monte Blue. Helyárak 15, 25 és 37 lej.

Hétfő fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órakor:

Kedd fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órakor:

Szerda fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órakor:

Az altábornok, falrengetően kacagató hangos, vidám történet 10 felvonásban, a főszerepben: Wlasta Burian, W. Malten és Roda-Roda. Hangos új Miky Maus burleszk kísérelő műsor. Helyárak: 10, 20 és 30 lej.

Olcsó

Olcsó te...
olesóbb. F...
szerű rep...
egyszerre...
dült a gu...
Mexikóban...
gummifaj...
Reklámait...
hogy az U...
led. Jöhét...
Egyesült...
és elfogy...
ország el...
a gummit...
rekedni. I...
a gummit...
gyen. Biz...
Ford ur...
fiui babé...
rázdált...
Ford te...
ság glóriá...
azonban...
glasgowi...
tot és me...
lógépeket...
lapátos lé...
lóerős m...
föld max...
font = 12...
autónál. I...

K

El nem g...
Csendőr...
ritani vel...
szökni és...
kos halad...
tizedben a...
Csak eg...
cikk. Kik...
száz font...
kedvük t...
— a kéts...

— Ujab...
Konstancá...
Konstancá...
lejes ezüst...
A pénzt a...
ca Nation...
dezet mell...

— Szept...
Csehszlová...
Prágából...
devizák b...
tember 15...
re kerülő...
tetés a 10...
tény a 10...
tény készl...

— Egy...
az idegrá...
migrént, g...
szidálja a...
zást. eltáv...
húgsavat...
jedtebb il...

Örülj f...
veszi cipő...
kényelmes...
Megérkez...
Ennyi elem...
még soha...
ma milder...
oda menje...
le Ferdina...

— Kolo...
hány napp...
betörtek a...
gyárba és...
mennység...
A kolozsv...
nyomozást...
jövőben ké...
vák Lajos...
este valan...
eltérése tá...
eltérésből...
Novákok u...
letlen álla...
A kihívott...
szesítette...
később be...
kára.

HIREK

Olcso lesz a repülőgép

Olcso lesz a repülés, az autózásnál is olcsóbb. Ford készült az olcsó és egyszerű repülőgépek tömeggyártására, de egyszerre meggondolta magát és átlendült a gummi irányába. Megvásárolta Mexikóban és Paraguayban a legjobb gummifa-erdőket — hazafias okból. Reklámaiban a nagy hazafi azt hirdeti, hogy az Uniót menti meg az erdővédelel. Jöhet egy idő — kiirtól: — hogy az Egyesült Államok háborúba keverednek és elfogy az autók gummi kerekere. Az ország el van zárva, az ország esetleg a gummit termelő országokkal fog verekedni. Be kell tehát hozni Detroitba a gummit és tárolni, hogy zavar ne legyen. Biztosítani kell a győzelmet és Ford ur nemcsak üzleti, hanem hazafiai babérokkal is övezzé gondolatbarázdált homlokát.

Ford tehát visszavonult a hazafiaság glóriás virányai közé. Üzleti ötlete azonban nem esett az enyészetre. Weis glasgowi autógyáros átvette a gondolatot és megvalósítja. Kis és olcsó repülőgépeket fog gyártani, amelyeknek két lapátos légszárnyját kéthengeres, ötven lóerős motor hajtja óránként 80 mérföld maximális sebességgel. Ára 200 font = 122.000 lej. Valóban olcsóbb az autónál. És mennyivel praktikusabb!

Kalappondja

nincsen már

El nem gázolhat, árokba nem borulhat. Csendő meg nem állítja. El lehet borítani vele a napot, ha sok lesz belőle, szökni és szököttni lehet vele. Korszerű haladás és vívmány, az utolsó évtizedben a rádió után a legnagyobb.

Csak egy hibája van: hogy tömegcikk. Kiknek lesz a tömeg közül kétszáz fontjuk, hogy leszurják, — ha kedvük tartja légi turákat abszolváni — a kétszáz angol fontokat?

— Ujabb 250 láda ezüstpénz érkezett Konstanca. Konstanca-ból jelentik: Ma Konstanca-ba érkezett 250 láda újabb 100 lejes ezüstpénz a Macedon német hajóval. A pénzt a pénzügyminisztérium és a Banca Nationala megbízottai vették át és fejezet mellett Bukarestbe szállították.

— Szeptember 15-ig kell bejelenteni Csehszlovákiában a külföldi valutákat. Prágából jelentik: A külföldi valuták és devizák bejelentésének határideje szeptember 15. A hónap közepéig bejelentésre kerülő valutakészletek birtokosai büntetés alól mentesülnek Nem kell bejelenteni a 10 ezer cseh koronánál kisebb értékű készletet, vagy követelést.

— Egy Urodonal-kúra meggyógyítja az idegrángásokat, nevrálgia, ischiast, migrént, gázképződést (felfúvódást), oksziadálja a zsírt, előmozdítja a táplálkozást, eltávolítja a testből a felesleges húgsavat. Az Urodonal a világ legerősebb ilyenmő gyógyszere.

Örülj fog, ha Hoffmann cipőüzletében veszi cipőjét, mert nemcsak könnyű és kényelmes lesz, hanem nagyon olcsó is. Megérkeztek az új ősi és téli modellek. Ennyi elegáns, jó formájú, szép cipőt még soha sem látott együtt. Ezért veszi ma mindenki Hoffmann cipőjét. Ön is oda menjen, Hoffmann Cluj, Calea Regele Ferdinand 19.

— Kolozsvári rendőrségi hírek. Néhány nappal ezelőtt ismeretlen tettesek betörték a kolozsvári Heinrich-szappangyárba és néhány ezer lej értékű nagybányászati szappant vittek el magukkal. A kolozsvári rendőrségen bevezették a nyomozást a tettesek ellen, akiket a közel jövőben kézre is fognak keríteni. — Novák Lajos 28 éves lécsiszárnak tegnap este valamilyen okból kifolyólag nézeteltérése támadt kilenc társával. A nézeteltérésből verekedés lett, melynek során Novákot egy összerúdoszták, hogy eszméletlen állapotban maradjon a helyszínen. A kihívott mentők közül dr. Matache részesítette első segélyben Novákot, akinek később beszállították a sebészeti klinikára.

Ne vegyen
addig cipőt gyermekének, amíg nem látta

CARMEN

iskolacipő újdonságait

Fekete vagy barna I-a box magasszárú iskolacipő gummisarokkal

No. 26—30 Lej 275
No. 31—35 Lej 325
No. 36—39 Lej 375

NIMBERGER cipőáruház
Cluj, Piata Unirei 28. (Hotel Central) Telefon 13.

— Elárverezik Ivar Kreuger butorait és képeit. Londonból jelentik: Stockholm-ból jelentik, hogy néhány nap múlva megkezdik Ivar Kreuger butorainak és képeinek árverését. Ezek értékesítése után sor kerül az ékszergyűjtemény és a keleti szőnyegek darabonkénti áruba bocsátására.

— A Schönhaus-féle vámpanában letartóztatták az első három vámtisztviselőt. Két nappal ezelőtt megírtuk, hogy a törvényszéki vádtanács helyben hagyta a Schönhaus Miksa harmincnapos vizsgálati fogságát és hogy a vámpanama ügyben tovább folynak a kihallgatá-

már egy finom gyaplu kalapot

sok Pastia vizsgálóbíró vezetésével. Tegnap délután három vámtisztviselőt, Bojina Juont, Jonescu Vasilej és Stan Constantint rendelte be magához a vizsgálóbíró kihallgatás végett. A kihallgatás során a három vámtisztviselőt szembeesették Schönhaus-sal, végül a vizsgálóbíró előzetes letartóztatásba helyezte őket. Az ügy ma délelőtt került a törvényszéki tanács elé, ahol helyben hagyta a vizsgálóbíró határozatát.

— Eljegyzés. Rosner Erzsé és Albert Dezső Cluj jegyesek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— Beiratások a Montessori óvodában. Hamburg Szeren Montessori óvodájában a beiratások szeptember 1-től 5-ig az óvoda helyiségében, str. Elisabeta 10., naponként 3-tól 6-ig eszközölhetők. Tandij fél-napra 350 lej, egész napra 500 lej havonta. A tanítás 5-én kezdődik.

Gyermek a télen nem lesz náthás és köhögni sem fog, ha iskolacipőjét már most beszerzi Hoffmann cipőüzletében, mert a legtöbb meghűlés a lábán keresztül történik. Hoffmann cipőj elszakíthatatlanok, de emellett kényelmesek és nagyon olcsók. Hoffmann Cluj, Calea Regele Ferdinand 19.

— Lemondott a mexikói kormány. Mexikó Cityből jelentik: A mexikói kormány beadta lemondását. A lemondás oka az, hogy Ortiz Rubio köztársasági elnök megromlott egészségi állapota miatt el akarja hagyni az ország területét s gyógykezelés céljából az Egyesült Államokba utazik.

— A középiskolák új tanrendje. Bukarestből jelentik: A közoktatásügyi miniszter közzétette az intézett középiskolai igazgatókhoz az új tanrendre vonatkozólag. A rendeletben közli, hogy az 1932—33. tanévben a liceumok III-ik, VI. és VII-ik osztályai még az 1929. évi iskolai program szerint fognak tanulni és újból a VIII. osztályba való átmenet csak az új iskola év V. osztály tanulóinál lesz fokozatosan megvalósítva. Az első, második és ötödik osztálynál az új szintetikus iskolaprogram és módszer lép életbe, míg a IV. osztályban az 1931. évi program marad meg. A programváltozás dacára az eddigi tankönyvek használandók, úgy, hogy ebben az évben nem lesznek kötelezők az új tankönyvek.

— Kay Whitte. A kolozsvári Magyar Színházban pénteken és szombaton egy egészen különös, újszerű és művészi attrakcióban volt része a közönségnek. Kay Whitte egy nem lehet tudni: francia, angol, német, olasz, vagy milyen származású művész, pompás színpadi alak, tíz nyelven énekelt szonokát, magával ragadó humorral, helyenként groteszkül és tisztelettel parancsoló előadói kulturával. Különösen francia szonója tetszett és utolsó számként előadott zongorahumoreszkje, ami akármelyik párizsi, vagy newyorki revüszínpad, vagy orfeum slágerszáma lehetne. A közönség percekig tapsolt a kitűnő teljesítményeknek.

„STEA“ selyem, paplan és vászonáruház Cluj, C. Regele Ferdinand 9., cégnek sikerült egy selyemgyárnál egy nagyobb tétel tisztaselymet, minden divatszínben és minőségben olcsón lekötni, mit a 85 lejes műselyem árához arányitva árusít.

már 100 lejért vásárolhat

Tíz évi budapesti működés után, ahol szalonomat a legelőkelőbb hölgyközönség frekvenciáta, nőruhaszalonomat szeptember elsején megnyitottam. Cluj, str. Berthelot 6. (Eötvös uccá), ahol a hölgyek mérsékelt áron juthatnak a legelőkelőbb és legutolsó divatszertint toalettjeikhez. Gábel Vilmosné.

Pap Vera mozgásművészeti tanárnő ritmikus torna kurzusait ismét megkezdte. Ezenkívül magánórát, speciális egyéni, fogyaszto, erősítő és gyógytorna. Mérsékelt tandij. Felvilágosítások, beiratkozás naponta 11—1-ig és 6—8-ig, Calea Regele Ferdinand 59.

— Elhújasodásnál, köszvénynél és cukorbetegségnél a természetes „Ferenc József“ keserűviz javítja a gyomor és a belek működését és előmozdítja az emésztést. Az anyagcserebántalmak gyógyító eljárásainak több kutatója megállapította, hogy a Ferenc József víz-kúra nagyon szép eredményre vezet. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Vulpeanu kéri, hogy a hétfői tárgyalásról tiltsák ki a nőket. Hétfőn, szept. 5-én fogják megtartani Vulpeanu Augus tinak, a beszercei kéjgyilkos táncmesternek fellebbviteli tárgyalását. A kolozsvári törvényszék annakidején tizenegy évi fegyházzal sújtotta Vulpeanút, aki az elmúlt év októberében egy revolverlövéllel megölte Flaviu Greabu tizenöt éves diákot. A hétfői táblai főtárgyalás iránt a törvényszéki tárgyaláshoz hasonló érdeklődés nyilvánul meg, ugyan is a védelem számos meglepetést ígér. Dr. Kernbach orvosszakértőnek egy igen érdekes tanulmánya jelent meg Vulpeanuról, mely szerint a táncmester orvosi és bűnügyi szempontból ártatlan. Vulpeanu is lázasan készülődik a főtárgyalásra. Érdekes az a levél, melyet a táncmester Pastia vizsgálóbíróhoz intézett, ahol arra kéri az ügyészséget, hogy a táblai tárgyalásról tiltsák ki a nőket, akiket „nem bírnak az idegei.“

NAPRÓL NAPRA

Heston légi kikötőjében az első nemzetközi pilóta-weekendre Lengyelországból Hollandiából, Német- és Franciaországból számos pilóta érkezett meg. Az érdekes nemzetközi pilótatalálkozást az angol aviatikai szövetség rendezte, amely minden héten vendégül látja azokat a pilótákat, akik a pilóta-bajtársiasság apólasa céljából Hestonba jönnek.

Tolan amerikai sprinter, olimpiai kétszeres bajnok európai turnéja tulzott anyagi követelése miatt elmarad.

Grieg norvég zeneszerző halálának vasárnap van 25-ik évfordulója.

A rendőrség a spanyol fővárosban tömegesen tartóztattja le a kommunistákat, akik hír szerint vasárnapra felkelést terveztek.

Ethel M. Christie orvosnő az angol orvosi kísérleti tanács előtt beszámolt arról, hogy a Streptococcus haemoliticus baktérium különböző közegekben más és más alakokat ölt s okozza az orbánc, vörheny, tüdőgyulladás és a vérmérgezés megbetegedéseinek. A baktérium egyik legveszedelmesebb ellensége az emberiségnek.

Eugénia császárné utolsó életben volt udvarhölgye Rochefortban 91 éves korában meghalt. Mme Barthelet a császárné mellett élt annak haláláig.

Mussolini fogadta az olasz olimpikonokat s köszönetet mondott nekik teljesítményeikért. A Duce üdvözlő szavai során arra buzdította az olasz sportembereket, hogy a következő olimpiásra még jobban készüljenek fel, úgy hogy felküzdjék magukat a nemzetek összpontozásában az első helyre.

A Schmeling—Mickey Walker mérkőzés iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg Amerikában. A newyorki Madison Square Garden igazgatósága az elővételekből

Weisz Siegfriednél

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 10.

ítélve legalább 300 ezer dollár bevételre számít.

A Weir glasgowi gyár olcsó és egyszerű repülőgépek tömeggyártására rendezkedik be. A kis gép két lapátos légszárnyját kéthengeres, tötven lóerős kerékpármotor hajtja óránként 80 mérföld maximális sebességgel. A gép üzemeltetése alacsonyabb lesz egy kis autónál. Eladási árát 200 font körül tervezik.

VIDAM SAROK

A nyaralás szezonjának már vége van, a barnára és vörösre sült nyaralók visszatérnek és velük együtt megjelennek a nyaralási történetek. Néhányat feljegyeztünk közülök:

Egy kolozsvári nagykereskedő a dalmát tengerparton nyaralt és bridzszezett. Az egyik bridzselő társa egy német professzor volt, akiről tudták a fürdőhelyen, hogy a chlorofiltról, a levelek zöld színéről nagyobb tudományos munkát írt. A kolozsvári úri asszony megkérdezte a német turistát: — Ugyan kérem tanár ur mi tulajdonképpen a különbség a chloroform és a chlorofil között?

— Egész lényegtelen — mondotta a német. Ugyanaz, mint az ász-pik és a pik-ász között — és ezzel tovább játszott.

Egy kolozsvári hölgy egyik nap nem jelent meg a strandon. A barátai megkérdezték, hogy hol van, mire az egyik jólétesült barátja a következő magyarázatot adta:

— Nála ülésezik a reparációs bizottság. Magához rendelte a maszszórt, a manikürt, a pedikürt s a fésülőt.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Hétfőn nyújtja át a parlament a választási feliratot a királynak

Megkezdtek a kamarában a közigazgatási törvény módosításának tárgyalását
Michel Landau interpellációja az újságíró nyugdíjintézet ügyében

Bucuresti-Bukarest, szeptember 3. A kamara szombaton délelőtt tartott ülést. Napirend előtt Valeriu Trandaf többségi a községi tisztviselők számára is kéri a konverziót.

Hudita lupista interpellációt jelent be Jorga könyveinek Gamber párizsi cégnél történt megvétele tárgyában.

Gambeseanu lupista a konverzió tárgyában intéz kérdést a pénzügyminiszterhez. A lapok különböző híreket közölnek, mi igaz ezekből a hírekből?

Calinescu válaszol egyik minapi interpellációra és bejelenti, hogy egy dolgmegyei szolgabíró két heti fizetésének elvesztésére büntetett, mert illetéktelenül befolyásolni akart egyes hatósági közegeket egy lap előfizetésére.

Michel Landau két interpellációt jelent be. Az első a pénzügyminiszterhez intézi a bukaresti és jasi jelzalogosokkal szembeni embertelen végrehajtások miatt.

Az állam nem fizette be az újságírók nyugdíjalapját

Második interpellációját a munkaügyi és népjóléti miniszterhez intézi az újságírók nyugdíjgyűlése tárgyában. A Maniu-kormány alatt hozott törvény kifejezetten előírja, hogy az állam köteles évente 10 éven át 5 millió lejt befizetni az újságírók nyugdíjalapjára. Ez az összeg lenne a nyugdíjintézet alapja. Sajnos azonban, az állam csak az első évben fizetett 2 milliót, azóta semmit. Ilyen körülmények között az újságírók hiába fizetik a maguk szerény keresetéből az illetményeket, mert nincsenek biztosítva arról, hogy ha nyugdíjba mennek, tényleg fognak-e nyugdíjat kapni. Jellemző, hogy ugyanakkor, amikor az állam nem tesz eleget a törvény 28. szakaszában előírt kötelezettségének, a kiadvállalatokat a legszigoribban végrehajtják, ha nem fizetik be az újságírói nyugdíjilletményeket. Ha nem akarják ezt a szépen elgondolt intézményt fenntartani, akkor mondják meg és ne fizetessék a szegény újságírókkal továbbra is a hozzájárulást. Ha ellenben az eredeti intenció mellett megmarad a jelenlegi kormány, akkor fizesse be a nyugdíjpénztárba, amit eddig elmulasztottak.

A munkaügyi miniszter ígér

D. R. Ioanutescu munkaügyi és népjóléti miniszter: Röviden csak annyit kívánok válaszolni, hogy a kormány eleget fog tenni a törvényben előírt kötelezettségnek és be fogja fizetni az államra előírt összeget.

Ezután áttértek a napirendre, amelyen a közigazgatási törvény néhány szakaszának módosítása szerepelt.

Más Párizs és más Bukarest

Hegedüs Nándor hangsúlyozza, hogy az interimáris bizottságok rendszere milyen káros az országra és a községre.

Argetoianu: Gondolja ön, hogy a külföldön mindenütt választanak? Párizsban is kinevezik a községi tanácsosokat. Franasovici liberális: Ne hasonlíts bennünket össze Párizssal! Más ott a kormányok mentalitása is!

Hegedüs ezután kijelenti, hogy a benyújtott törvényjavaslatot ellenzi, mert az is lehetőséget nyújt majd a felosztásokra. Szükséges végre a stabilitás a községek és megyék adminisztrációjában. A javaslatot nem fogadja el.

Franasovici Richard liberális helyesli Hegedüs álláspontját. A törvényjavaslat kiinduló elvei jók, mert új választásokat akar lehetővé tenni. A liberális párt a Jorga-kormány alatt is kezdettől fogva követelte a községi választásokat. Nem helyesli azonban a törvényjavaslatnak ama diszpozícióját, amely a prefektusokra és pretorokra bizza a községek új beosztását a járásokba és kerületekbe. Rövid idő alatt 5 beosztáson mentek át a

községek, mind igen sok költséget és zavart okozott a közigazgatásnak, sérti az autonómiát és ártalmas a fejlődésre.

Calinescu: Majd összesel teljesen új közigazgatási törvénnyel fogunk jönni.

Franasovici: Ne hagyjanak mindent észre, ki tudja, mi történik addig?

Calinescu: Önöknek semmiestire sem lesz okuk örülni.

Franasovici: A folytonos kinevezések és választások káros eredményeznek a közigazgatásban. A jelenlegi törvényjavaslat sérti az autonómiát és a decentralizáció elvét is.

Konnerth német képviselő kijelenti, hogy a törvényjavaslat sérti a kisebbségi érdekeket és a német párt nem szavazza meg a javaslatot.

Az ülés délután 2 órakor ért véget, a legközelebbi ülést hétfőn délután 4 órakor tartják.

A választási feliratot ünnepélyes formák között hétfőn nyújtja át a parlament az uralkodónak.

Hat elmebeteg megszökött a vacaresti örültek házából

Bucuresti-Bukarest, szept. 3. Az elmúlt éjjel 2-3 óra között a vacaresti örültek házából, ahol a különböző fegyvertípusokból odaszállított örülteket őrzik, megszökött hat elmebeteg. Átfür-

szték a félreeső hely vasrácsait és azon keresztül jutottak ki az utcára. A szökevényeket csendőrszakasz üldözi. De eddig nem akadtak nyomukra.

Egy konstancai repülőgép lezuhant a tengerre, a pilóták megmenekültek

Bucuresti-Bukarest, szept. 3. Konstancából jelentik, hogy tegnap délután a Savoia VI. mamaiai hidroplán, amelyben Zapolak kapitány és Zalatky főhadnagy ültek, a tenger felett gyakorlatozott. Husz mérföldnyi út után motorhiba miatt a gép lezuhant, három

mérföld távolságra a parttól. A pilóták néhány óra hosszat vergődtek a tenger hullámain, míg a közelben levő halászok észrevették őket és sikerült Adigea mellett megmenteni. A motort kijavították és a két tiszt a hidroplánon visszarepült Mamaiaiba.

A szövetkezetek memorandumot adtak át a kormánynak a konverzió ügyében

Bucuresti-Bukarest, szeptember 3. A szövetkezetek központja tegnap országos értekezletet tartott a konverziós törvények a szövetkezetekkel kapcsolatos következményeiről és 12 pontban foglalták

össze a kormánynak előterjesztendő módosításokat, amelyeket ma küldöttéleg nyújtanak át a pénzügyminiszternek és a törvényhozás elnökeinek.

Turatit, a fasiszta párt volt főtitkárát idegklinikára szállították

Róma, szept. 3. A Giornale d'Italia kommentár nélkül a következő hírt tette közzé: „Augusto Turati képviselőt beszállították az egyik klinikára, mert idegbeteg“. Augusto Turati néhány évvel ezelőtt még a fasiszta párt főtitkára volt. Amikor megvált állásától, a Stampa főszerkesztője lett. A közelmúltban eltávolították a lap éléről. Ugyanakkor különös híresztelések kezdtek terjedni magánéletéről. A szíllongó hírek arra

vezettek, hogy az egyik római lap heves kirohanást is intézett a volt teljhatalmu párttitkár ellen. Azt mondják, hogy Turatitól a közeljövőben megvonják a Fasiszta Tanácsban viselt tagságát és képviselői mandátumát.

— Végetért Kolozsváron az építőmunkássztrájk. A kolozsvári építőmunkássztrájk ma végetért. Kétheti szünet után a munka hétfőn újra megindul.

Szörme vásárlás bizalom dolga!

Aki a **Weisz Fivérek**-ben bízik az nem csalatkozik, mert a legszébb kivétel — és hihetetlen olcsó árak. Cal. Reg. Ferdinand 5. (Szabó Jenő-ház)

Kifizették az Iliescu bankházban az államsorsjáték milliós főnyereményét

Cluj-Kolozsvár, szept. 3. (Az Uj Kelet tud.) Az Iliescu bankház Maria királyné uti helyiségében szombaton délután fizették ki nagy közönség jelenlétében éljenzéssel és mozifelvétellel a kétmilliónyereményt. Eljöttek a szerencsés nyerek hozzátartozói, ismerősei, jóakarói. Ilyenkor valósul meg a latin közmondás: Ha szerencsés vagy, gyarapodik barátaidnak száma. A bank ház és a hozzátartozó tágas lakosztály teljesen megtelt. A közjegyzői hivatalos eljárás után átadták a milliókat bankjegyekben és szákokban. Azután pedig büffét szolgáltak fel, ami bizonyára jól esett azoknak is, akik még nem ütötték meg a milliós nyereményt.

Szeptember 26-án ül össze a Népszövetség közgyűlése

Genf, szept. 3. A népszövetségi közgyűlés ülészakát szeptember 26-án kezdik. Az ülészakát előreláthatólag csak két hétig fog tartani. Novemberre rendkívüli népszövetségi közgyűlést fognak összehívni, hogy meghallgassák az addig elkészülő Lytton-jelentést a népszövetségi vizsgálóbizottság mandzsuriai tapasztalatairól.

A közgyűlést megelőzően a tanács fog ülésezni De Valera ir. miniszterelnök elnöke alatt.

Japán elismerte a független Mandzsuriát, de Charbinban újabb harcok dúlnak

London, szeptember 3. Kínai bandák újabb támadást intéztek Charbin ellen. A városban a japánok helyzete-fenyegetet té vált. Minden rendelkezésükre álló erő frontba vetette a támadók ellen. A független Mandzsuria külügyminisztere a folyton meg-megújuló bandatámadások miatt tiltakozó táviratot intézett a nankingi kormánynak s felhívta arra, hogy szüntesse be a támadók segítségben részesítését.

London, szeptember 3. Japán elismerte a független Mandzsuriát kitévő négy tartomány területére a mandzsuriai kormány felségjogait s ugyanekkor védőszöveget kötött a mandzsuriai kormánnyal, melynek rendelkezései szerint állandóan, tetszés szerinti helyen és számban katonaságot tarthat Mandzsuria területén. A tokiói kormány a maga részéről a mandzsuriai kérdést most már teljesen elintéztnek tekintti s nem tűr több beavatkozást Mandzsuria ügyeibe, még ha az a Népszövetség részéről kezdeményeztetnék is.

— Megszökött egy beszarabiai börtönből öt rablógyilkos. Orheiből jelentik: Anton Coroianu és 4 társa, akiket 5 cenzurális kereskedő meggyilkolásáért az ottani fegyházban őriztek, megszöktek a börtönből. A gyilkosok kézrekerítésére széleskörű intézkedéseket tettek.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron Pop (v. Brassai u.) 10. sz., Telefon 9-11

Taxa plătite No. 224.7
 da Baron
 Telefon:
 Havonta
 évre 600.
 földre: B
 félre: 6
 detések
 KELET
 zsidóság
 keink ut
 rás megj

Az örök

Néhány beleörült
 A legúj
 kollektív
 sei egyesü
 Nemzeti
 ják ezt az
 elnöke,
 Allgemein
 invítálja
 kampóske
 „Hogy e
 den kellen
 nem egyé
 egy nagy
 egyetlen
 nek és a
 nek. Ezt a
 jelent az
 testvérise
 viccekkel
 zsidóknak
 mozgalom
 Ez a cil
 a fejete
 megterem
 A kamp
 örületének
 nek. Hogy
 morult zsi
 sem izgatj
 Szembek
 És azt n

Konzer

Nemelo

A napi
 itélhető a
 háboru elő
 a háboru
 azután kar
 most Pape
 maga isme
 ből az aláb
 „Németo
 kát sokan
 Poroszorsz
 ezt elharit
 kell azakra
 zervatív po
 mus nem e
 tása az em
 rendjében.
 legfelsőbb
 és amely e
 szolgálatra
 mára nagy
 politikának
 lennie, hog
 igazság a
 Erősnek ke
 biztos táma
 rendje, föle
 dasági élet
 man alapu
 igazságon,
 elismerése
 A weima
 jogi rendsz
 télyt. Ideál
 viselői seg
 az ideál e
 many a tá
 kölcsönös e
 zalmatlansá
 meg, hogy e
 ságát. Az a
 mással szer
 tette a nép
 hat a szabá
 badságot te
 mezi. A we
 tett egy il
 szükség ese
 és végreha
 talt repreze
 rodalom eg
 birodalmi e
 ható szimb
 nagyon is
 konzervatív
 szolgálatába
 tatja egyutt
 birodalom u
 nia. Az ál
 biztosítania
 A konzervat
 hatalom ab

PAP VERA

ritmikus torna kurzusait felnőttek és gyermekek részére ismét megkezdte. Fogyasztó, erősítő és gyógytorna, külön órákon. Beiratkozások naponta 11-1-ig és 6-8-ig.

Cluj, C. Reg. Ferd. 59.